

Univerzita Palackého v Olomouci

Právnická fakulta

Ivan Foltýn

**Problematika založení a vzniku společnosti s ručením
omezeným**

Diplomová práce

Olomouc 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Problematika založení a vzniku společnosti s ručením omezeným** vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci 16. 6. 2018

.....

Ivan Foltýn

Poděkování

Děkuji panu doktorovi Mgr. Michalu Černému, Ph.D., za cenné připomínky a vstřícný přístup při vedení mé diplomové práce. Taktéž děkuji rodičům a svým nejbližším, kteří mě po celý čas studia trpělivě podporovali.

Obsah

Seznam použitých zkratek	6
Úvod	7
1 Obecně o obchodní korporaci.....	8
1.1 Právnícké osoby.....	8
1.2 Pojem obchodní společnosti a korporace.....	9
1.3 Pojem společnosti s ručením omezeným.....	10
2 Podmínky pro založení a vznik společnosti s ručením omezeným.....	12
2.1 Veřejné rejstříky.....	12
2.2 Přípravné práce před založením korporace.....	13
2.3 Zakladatelské právní jednání.....	14
2.3.1 Založení společnosti s ručením omezeným ve formě jednočlenné společnosti.....	16
2.4 Dvě fáze tvorby korporace	16
2.4.1 Jednání před vznikem právnické osoby	17
2.5 Náležitosti zakladatelského právního jednání	18
2.5.1 Absolutně obligatorní náležitosti	19
2.5.2 Relativně obligatorní náležitosti.....	21
2.5.3 Fakultativní náležitosti.....	23
2.6 Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným a jeho druhy.....	23
2.7 Vklady a jejich splacení.....	26
2.8 Návrh na zápis do obchodního rejstříku	28
2.8.1 Získání podnikatelského oprávnění	29
2.8.2 Dodatečně vyžadované podklady	31
3 Řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku.....	33
3.1 Podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku.....	33
3.2 Průběh řízení o zápisu do obchodního rejstříku	35
3.3 Rozhodnutí o návrhu na zápis do obchodního rejstříku.....	36

3.4	Ohlašovací povinnosti po zápisu do obchodního rejstříku	37
4	Zápis společnosti do obchodního rejstříku notářem.....	39
5	Založení společnosti s ručením omezeným manžely nebo jedním z manželů	40
6	Náklady procesu založení a vzniku společnosti s ručením omezeným	42
6.1	Společnosti s ručením omezeným na klíč.....	44
7	Komparace s právní úpravou založení společnosti s ručením omezeným v Německu	45
7.1	Zařazení GmbH v rámci zákona o GmbHG a srovnání základních náležitostí s českou úpravou	46
7.2	Možný účel	47
7.3	Požadované listiny.....	48
7.4	Podání návrhu na zápis do rejstříku	48
7.5	Průběh rejstříkového řízení.....	50
7.6	Náklady na založení GmbH	50
7.7	Rozhodnutí o návrhu na zápis do veřejného rejstříku.....	51
	Závěr.....	53
	Seznam použitých zdrojů a literatury	54
	Abstrakt	59
	Abstract	59
	Seznam klíčových slov.....	60
	Keywords	60

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., nový občanský zákoník
OZO	zákon č. 946/1811 Sb., všeobecný zákoník občanský
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích
ZVR	zákon č. 304/2013 Sb., zákon o veřejných rejstřících
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
ObZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
ŽZ	zákon č. 455/1991 Sb., zákon o živnostenském podnikání
NŘ	zákon č. 358/1992 Sb., notářský řád
ZoSP	zákon č. 549/1991 Sb., zákon o soudních poplatcích
GmbH	Gesellschaft mit beschränkter Haftung, společnost s ručením omezeným
GmbHG	Gesellschaft mit beschränkter Haftung Gesetz, německý zákon o společnostech s ručením omezeným
GewO	Gewerbeordnung, německý obchodní zákoník
BGB	Bürgerliches Gesetzbuch, německý občanský zákoník
UG	Untergesellschaft
NS	Nejvyšší soud
SJM	společné jmění manželů

Úvod

Proces založení a vzniku společností s ručením jsem si zvolil za téma své diplomové práce z toho důvodu, že jde o problematiku obchodního práva, jež považuji za jedno z nejdůležitějších právních odvětví a kterému bych se chtěl věnovat ve své budoucí akademické a praktické kariéře.

Ze všech druhů obchodních korporací jsem si vybral společnost s ručením omezeným právě proto, že jde o nejčastější formu podnikání, již si začínající podnikatelé volí.¹ Mezi faktory, které je k tomu motivují, se řadí zejména minimální náklady celého procesu, který díky novým změnám stojí částku v řádu několika tisíc korun. Dalším motivujícím prvkem je minimální odpovědnost za dluhy vzniklé během trvání společnosti pocházející z její obchodní činnosti.

Hlavním cílem mé analýzy bude důkladně zhodnotit pozitiva a negativa současného procesu založení a vzniku obchodní korporace a následného uspořádání obchodních podílů, komparovat ho s předchozí právní úpravou, zjistit, s jakými druhy právních problémů se setkávají zakladatelé těchto korporací při daném procesu, a vyjádřit své úvahy *de lege ferenda* týkající se dané problematiky.

V českém právním prostředí došlo k velkému institucionálnímu posunu, který s sebou přinesl nový občanský zákoník, a především zákon o obchodních korporacích. Proto věnuji nejprve pozornost pojmovému vymezení termínu společnost s ručením omezením a zasazuji jej do kontextu právní teorie.

Jádrem mojí práce je komparace české a německé právní úpravy. Před započítím samotné komparace bylo nutno věnovat ucelený prostor podmínkám vzniku a založení společnosti s ručením omezeným a řízením před rejstříkovým soudem (či případně notářem) a okruhu některých specifických situací, které mohou během procesu zakládání nastat. Důraz jsem kladl především na kapitolu věnovanou nákladům na založení společnosti, které jsou jedním z hlavních kritérií při posuzování (ne)snadnosti zakládání společnosti.

Závěrečnou kapitolu věnuji samotné komparaci, kde nejprve odůvodňuji použití dvoupřípadové studie srovnání nejpodobnějších případů (*the most similar cases*), následně přicházím s dílčí hypotézou, totiž že základní nastavení GmbH je výhodné pro začínající podnikatele. Svoji hypotézu ověřuji na styčných bodech německé právní úpravy. Na závěr přicházím s úvahami *de lege ferenda* pro české právní prostředí.

¹ Ke dni 4. 11. 2017 bylo do obchodního rejstříku zapsáno 398 668 s. r. o. Pro srovnání: druhé nejzastoupenější byly akciové společnosti (27 176), které byly zastoupeny v počtu 14,5krát menším. Komanditních společností bylo zapsáno 738, přibližně 540krát méně než s. r. o. Údaje pocházejí z webu obchodnirejstrik.cz. *Obchodní rejstřík* [online]. Obchodnirejstrik.cz, 5. listopadu 2017 [cit. 5. listopadu 2017]. Dostupné na: <<http://obchodnirejstrik.cz>>.

1 Obecně o obchodní korporaci

1.1 Právnícké osoby

Než přejdeme k hlubším úvahám o založení společnosti s ručením omezeným, je nutné nejprve definovat a v rámci právní systematiky zařadit samotný pojem společnost s ručením omezeným. § 18 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen NOZ) stanoví, že každá osoba může být osobou fyzickou nebo osobou právníckou. Určující je tedy z hlediska právní teorie stanovit hranici mezi fyzickou a právníckou osobou. Kořeny institutu právníckých osob sahají až k období Zákona XII. desek z poloviny 5. st. př. n. l.² Koncept korporací se v římském právu vyvíjel, podstatné však bylo, že z pohledu římského práva neměly *universitas* (lat. celek, z faktického hlediska odpovídá dnešním právníckým osobám) způsobilost k právnímu jednání, ale jednaly za ně jejich orgány.³ Ačkoli nový občanský zákoník na rozdíl od římského práva přiznává samostatnou právní subjektivitu právníckým osobám, blíží se římskoprávní koncepci tím, že neumožňuje právníckým osobám samostatně jednat,⁴ což je novum oproti obchodnímu zákoníku.

Lavický v této souvislosti cituje prof. Hurdíka, který charakterizuje fyzické osoby jako právní, tj. abstraktní a normativní odraz člověka (lidské bytosti) s jeho biosociální a mravní charakteristikou.⁵ Naproti tomu právnícké osoby jsou podle něj organizační útvary odlišné od člověka, které jsou zákonem uznány v právním smyslu.⁶

Zatímco pro kategorizaci fyzické osoby je stanoveno „hmatatelné“ kritérium příslušnosti k lidskému rodu, kategorie právníckých osob zůstává celkem vágní a její systematika zůstává v direkci státu. To je nepříjemné pro praxi, neboť v mnoha situacích dochází k zcela odlišné aplikaci identického ustanovení pouze na základě toho, zda jde o osobu fyzickou či právníckou.

Toto rozlišení se může projevit v mnoha ohledech. Jedním z nejvýznamnějších je však fakt, že právníckým osobám není možné přiznat svéprávnost založenou v souladu s přirozenoprávním základem kodexu na rozumových a volních schopnostech osob, neboť je vnímána jako pomocně právní organizační struktura.⁷

² JOLOWICZ, H. F., NICHOLAS, Berry. *A Historical Introduction to the Study of Roman Law*. 3. aktualizované vydání. Cambridge: Cambridge University Press, s. 12.

³ SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo. Systém a instituce*. 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s. r. o., 2011, s. 74-75.

⁴ K tomu více: DOUŠOVÁ, Jana. *Komentář k NOZ: § 161 - Jednání za právníckou osobu* [online]. Pravniprostor.cz, 26. srpna 2014 [cit. 20. dubna 2017]. Dostupné na <<https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/komentar-k-noz-161-jednani-za-pravnickou-osobu>>.

⁵ LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I – Obecná část (§ 1-654). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 147.

⁶ Tamtéž.

⁷ Tamtéž, s. 148.

Druhou významnou odlišností osob právnických od osob fyzických je jejich nerovné postavení, jež popírá jednu ze základních zásad občanského práva – požadavek rovnosti účastníků. Pro úplnost uvádím způsob, jakým definuje právnickou osobu přímo zákon. Okruh těchto osob je v § 20 NOZ vymezen následovně: Právnická osoba je organizovaný útvar, o kterém zákon stanoví, že má právní osobnost, nebo jehož právní osobnost zákon uzná. Právnická osoba může bez zřetele na předmět své činnosti mít práva a povinnosti, které se slučují s její právní povahou.

1.2 Pojem obchodní společnosti a korporace

Cílem obchodních korporací je obchodní činnost, kterou tyto osoby provádí za účelem dosažení co nejvyššího ekonomického zisku. § 1, odst. 1 zákona č. 90/2012 Sb., zákona o obchodních korporacích (dále jen ZOK), říká, že obchodními korporacemi jsou obchodní společnosti a družstva. Tyto dvě kategorie obchodních korporací se dále dělí na podkategorie podle odstavce 2 a 3: Společnostmi jsou osobní společnosti (tj. veřejná obchodní společnost a komanditní společnost a kapitálové obchodní společnosti (tj. společnost s ručením omezeným a akciová společnost), evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení.

Vzhledem k nedostatečné definici ve formě taxativního seznamu obsažené v ZOK musíme pro přesnější definování pojmu obchodní korporace nahlédnout do odborných textů právní teorie. Dr. Rozehnal chápe obchodní korporaci jako otevřenou strukturu vybudovanou na bázi obligace, tedy jako strukturu proměnnou, jejímž nejčastějším cílem a účelem je podnikání.⁸

Výše uvedený druhý a třetí odstavec ZOK zároveň nastiňuje další pododdíl spadající pod obchodní společnosti a tím je rozdělení na osobní a kapitálové společnosti. Hlavním definičním kritériem, které odlišuje tyto dva druhy společností, je způsob a rozsah, kterým společníci podílející se na chodu a jednání společnosti ručí za závazky, jež vzniknou v důsledku činnosti orgánů právnické osoby.

V osobních společnostech obecně ručí společníci za veškeré dluhy způsobené obchodní činností korporace do jejich plné výše a celým svým majetkem. Tudiž pokud je společnost neopatrná a provádí nerozumné investice a všeobecně se svým majetkem nakládá v rozporu s požadavky péče řádného hospodáře, věřitel může vést exekuci i proti majetku, jenž spadá do osobního vlastnictví společníka. Odtud je odvozen název „osobní společnost“. Toto velké riziko je sice částečně vyváжено v podobě možnosti uplatnění příznivějších daňových podmínek (neboť

⁸ BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013, s. 40 – 41.

osobní společnosti neodvádějí daň z příjmu právnických osob),⁹ avšak motivace to pro podnikatele není dostatečná, neboť počet zapsaných osobních společností je ve srovnání s množstvím kapitálových společností dlouhodobě velmi nízký.

Společníci kapitálových společností nepodstupují tak rozsáhlé podnikatelské riziko, protože za veškeré dluhy, jež společnost nabyde, ručí, za předpokladu, že dodrží péči řádného hospodáře, pouze do výše majetku společnosti. Tudiž se případní věřitelé mohou uspokojit pouze z majetku náležejícího společnosti a nemohou vést exekuci proti osobnímu majetku společníků.¹⁰ Podnikání tak představuje mnohem menší riziko pro osoby, jež se na něm účastní.

1.3 Pojem společnosti s ručením omezeným

Mezi kapitálové společnosti se rovněž řadí nejpopulárnější forma obchodní korporace současnosti, která byla velmi populární i za minulé právní úpravy. Tou je právě společnost s ručením omezeným, jež má dvě zásadní výhody, které ji odlišují od ostatních společností a způsobují její popularitu mezi začínajícími podnikateli.

Hlavním přínosem této formy právnické osoby jsou benevolentní podmínky pro založení a velmi nízká výše povinného základního vkladu. Zatímco při založení akciové společnosti se musí zakladatelé vypořádat s podmínkou minimálního základního kapitálu alespoň 2 000 000 Kč a u osobních obchodních společností s požadavkem alespoň dvou zakládajících osob, společnost s ručením omezeným není těmito limity vázána a může ji založit i jedna osoba ve formě jednočlenné společnosti a po novelizaci zavedené ZOK k tomu potřebuje pouze vstupní kapitál ve výši 1 Kč. Výše tohoto kapitálu je stanovena v § 142, odst. 1 ZOK a jde o zásadní změnu oproti právní úpravě obchodního zákoníku (dále jen ObZ), jež v §108 odst. 1 stanovoval, že výše základního kapitálu musí tvořit alespoň 200 000 Kč. Stará právní úprava sice nelimitovala dolní hranici počtu zakladatelů a i za staré úpravy bylo možné založit společnost s ručením omezeným ve formě jednočlenné společnosti, omezovala však budoucí společníky třemi zásadními limitacemi.

Tou první byl horní limit počtu společníků stanovený § 105, odst. 3 ObZ, který společností s ručením omezeným umožňoval mít maximálně 50 společníků, čímž se blížily svou povahou spíše osobním společnostem, které sice neměly zákonem stanovený obdobný maximální limit, ale obvykle se na jejich činnosti podílelo méně společníků.¹¹

⁹ BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezením prakticky včetně účetnictví a daní*. 12. vydání. Olomouc: Anag, 2016, s. 57.

¹⁰ HEJDA, Jan. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: ANAG, 2014, s. 48.

¹¹ ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2014, s. 236.

Druhým významným omezením poté byla nemožnost existence jednočlenné společnosti ve formě společnosti s ručením omezeným jakožto jediného zakladatele nebo společníka jiné společnosti s ručením omezeným.

Toto pravidlo bylo do ObZ zavedeno druhou harmonizační novelou s č. 370/2000 Sb., aby se zabránilo zneužívání principu omezeného ručení společníků, pomocí něhož se před novelou některé společnosti tímto způsobem vyhýbaly placení svých dluhů, které měly v důsledku oddělení majetku společnosti od společníka velmi nízkou dobytost. Třetí, neméně zásadní limitací bylo pravidlo stanovené § 105, odst. 2 ObZ, které určilo, že jedna fyzická osoba může být společníkem nanejvýš tří společností s ručením omezeným.¹²

Od všech tří výše zmíněných pravidel ZOK upouští a ponechává tak zakladatelům mnohem větší svobodu při tvorbě, uspořádání a realizaci jejich budoucích společností s ručením omezeným. Judikaturou bylo v českém prostředí opakovaně zdůrazňováno, že autonomie vůle je vyjádřením práva na sebeurčení subjektů hospodářských vztahů a umožňuje jim realizovat vlastní osobní a hospodářské představy a záměry v souladu s jejich individuálními zájmy, potřebami a preferencemi. A právě proto je zásadní, aby jim právní úprava a její výklad umožnily činit to, na čem se strany dohodly.¹³ Výše uvedenou změnu hodnotím jako pozitivní, neboť posiluje svobodu podnikání a je v souladu s obecnými principy soukromého práva, především s principem autonomie vůle, tedy s možností osoby vlastní vůlí ovlivňovat a určovat své postavení v právních vztazích.¹⁴

K datu 1. 11. 2016 bylo v obchodním rejstříku zapsáno celkem 5856 veřejných obchodních společností, 723 komanditních společností, 383967 společností s ručením omezeným a 26302 akciových společností.¹⁵ Osobních společností je tedy zhruba 62x méně než kapitálových.

Z výše uvedené statistiky vyplývá, že kapitálové společnosti včetně společností s ručením omezeným jsou díky svým benevolentním podmínkám ideální formou pro malé a střední podnikatele. Těm v případě neúspěchu podnikání nehrozí zásadní a dlouholeté narušení jejich pracovního či osobního života.

¹² ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo*. Plzeň: Aleš Čenek s.r.o., 2014, s. 347.

¹³ Viz například Rozsudek NS ze dne 28. listopadu 2001, sp. zn. 33 Odo 714/2001 a Rozsudek NS ze dne 16. ledna 2013, sp. zn. 31 Cdo 1571/2010.

¹⁴ Viz například Rozsudek NS ze dne 30. května 2007, sp. zn. 28 Cdo 1222/2007 a Rozsudek NS ze dne 3. června 2009, sp. zn. 28 Cdo 2716/2008.

¹⁵ *Obchodní rejstřík* [online]. Obchodnirejstrik.cz, 5. listopadu 2017 [cit. 5. listopadu 2017]. Dostupné na: <<http://obchodnirejstrik.cz>>.

2 Podmínky pro založení a vznik společnosti s ručením omezeným

V této kapitole se budu věnovat veřejným rejstříkům a veškerým podkladům a listinám, jež musí zakladatel obstarat, aby mohl úspěšně zakončit proces založení společnosti s ručením omezeným.

2.1 Veřejné rejstříky

O každé fyzické či právnické osobě, která má v úmyslu na území České republiky vykonávat podnikatelskou činnost, ať už za účelem zisku, nebo z důvodů veřejně či sociálně prospěšných, potřebuje mít stát určitý přehled. Tyto osoby obvykle ale přichází do kontaktu nejen se státem, ale i jinými společnostmi, jež potřebují určité informace o jejich činnosti, aby mohly předem posoudit, zda s nimi vstoupit do styku obchodního či jiného. Proto vznikly veřejné rejstříky, jež mají dvojí význam. Prvním je tvorba evidence podnikatelů a údajů s nimi souvisejícími a tím druhým je zajištění zprostředkování veřejné dostupnosti této evidence a s ní spojených informací tak, aby se s nimi každý mohl seznámit. K těmto dvěma základním významům pak přistupuje třetí, dodatečný, který je představován preventivní a následnou kontrolou určitých právních skutečností a jednání podnikatelů ze strany rejstříkových soudů.¹⁶

Fyzické osoby, které mají v plánu vyvíjet podnikatelskou činnost, jsou povinny registrovat se do živnostenského rejstříku, který momentálně vede Ministerstvo průmyslu a obchodu, dokud nebude zřízen Živnostenský úřad České republiky a soustava krajských a okresních živnostenských úřadů. Tuto povinnost jim stanovuje zákon č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon (dále jen ŽZ), který těmto subjektům v § 10 ukládá povinnost získat pro provozování živnosti nezbytné živnostenské oprávnění. Živnostenské oprávnění vzniká ohlášením nebo dnem rozhodnutí o koncesi, dle toho, zda se jedná o živnost ohlašovací nebo živnost koncesovanou. Následně živnostenský zákon v § 5 vymezuje subjekty, které mohou po splnění příslušných podmínek provozovat na území České republiky živnost, tedy získat živnostenské oprávnění a zároveň zavádí pro osoby oprávněné provozovat živnost legislativní zkratku „podnikatel“ (fyzická nebo právnická osoba oprávněná provozovat živnost).¹⁷

Zrcadlově k této povinnosti evidence fyzických podnikatelů v živnostenském rejstříku existuje i povinnost evidence obchodních korporací, která je plněna obchodním rejstříkem

¹⁶ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014, s. 29.

¹⁷ KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada, ORLOVÁ, Marie. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014, s. 32.

vedeným místně příslušným krajským soudem. Místní příslušnost tohoto soudu se určí dle pravidel stanovených občanským soudním řádem (dále jen OSŘ) v § 85 a § 85a, jež stanovují, že místně příslušným bude krajský soud, do jehož obvodu spadá obecný soud právnické osoby. Obvod se určí dle umístění sídla právnické osoby, jež žádá o zápis do rejstříku.

Veškeré požadavky a náležitosti nutné pro zápis do obchodního rejstříku stejně jakožto následné řízení a vydání rozhodnutí o zápisu upravuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů (dále jen ZVR). Veřejnými rejstříky se dle tohoto zákona myslí nejenom obchodní rejstřík, ale i spolkový, nadační, rejstřík ústavů, rejstřík společenství vlastníků jednotek a rejstřík veřejně prospěšných společností.¹⁸

Subjekty, jež mají povinnost se zapsat do obchodního rejstříku, jsou jmenovány v § 42 ZVR, dle kterého se zapisují obchodní společnosti a družstva podle ZOK: zápis působí vznik příslušné obchodní korporace, výmaz její zánik. Se zápisem do obchodního rejstříku je spojena právní fikce, že zapsaná osoba je podnikatelem.

Zápis fyzických osob je možno rozčlenit do dvou základních skupin: fyzické osoby zapisované dobrovolně na základě žádosti a fyzické osoby, pro něž je zápis povinný.

Dobrovolně se zapisují fyzické osoby, které jsou podnikateli a mají bydliště v ČR, a fyzické osoby, které podnikají na území ČR, ale nejsou státními občany. Okruh těchto osob je upraven v § 43 ZVR.¹⁹

2.2 Přípravné práce před založením korporace

Ačkoliv skutečný proces vzniku korporace začíná až okamžikem, kdy je započato vyhotovování zakladatelského právního jednání, ještě před tímto okamžikem připadá v úvahu řada činností, které se musí uskutečnit v rámci přípravných prací. Prvně by společníci měli mít připravený určitý podnikatelský plán obsahující všechny podstatné údaje o tom, jakým způsobem chtějí danou korporaci provozovat, za jakým účelem, obchodní strategii, metody financování, zhodnocení situace na cílovém trhu a všechny další významné aspekty. Tato hlediska by měli společníci zvážit před tím, než vůbec začnou uvažovat o realizaci svého podnikatelského úmyslu.

V některých případech je ještě v této přípravné fázi vhodné uzavřít tzv. přípravnou smlouvu, pomocí které si mohou budoucí zakladatelé předem dohodnout podstatné údaje a vyjasnit případné rozpory, které by v budoucnu, obzvlášť při samotném sestavování společenské smlouvy, mohly zkomplikovat celý proces.

¹⁸ MAYER, Jindřich, TEJKAL, Jan. *Nový zákon o veřejných rejstřících* [online]. Epravo.cz, 17. února 2014 [cit. 30. října 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-verejnych-rejstřících-93518.html>>.

¹⁹ BEJČEK, Josef a kol. *Obchodní právo – obecná část. Soutěžní právo*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 148.

Tato přípravná smlouva se dá uzavřít jakožto smlouva *inominátní* neboli nepojmenovaná v souladu s dikcí § 1746, odst. 2 NOZ. Formu může mít ústní i písemnou, ale vzhledem k její povaze, obsahu a účelu je vhodné dát přednost formě písemné. Jde o smlouvu smíšenou, jejíž obsah tvoří více smluvních typů. Základem bude smlouva o budoucí společenské smlouvě podle § 1785 a násl. NOZ, v jejímž rámci si zakladatelé alespoň obecně vymezí obsah společenské smlouvy, již ve stanovené lhůtě uzavřou. Vhodné by bylo si zde ujednat i rozsah a způsob provádění a kontroly přípravných prací, způsob realizace jejich financování a případné podmínky, za kterých se dá od smlouvy odstoupit, popřípadě ji vypovědět.²⁰

Zakladatelský právní dokument rovněž obsahuje mnoho údajů, které by zakladatelé měli důkladně promyslet. Těmi jsou například obchodní firma, u které musí zvážit, zda správně vystihuje smysl a podstatu činnosti dané korporace a není zaměnitelná či v rozporu s předpisy týkajícími se obchodních firem nebo adresa, na které bude umístěno sídlo společnosti, aby byla umožněna co nejefektivnější správa záležitostí společnosti. Taktéž je vhodné ještě před založením svou společnost konzultovat s finančním, daňovým nebo účetním specialistou, kteří mohou napomoci finanční optimalizaci celého procesu zakládání.

V případě, že někdo ze zakladatelů bude chtít splnit svou vkladovou povinnost ve formě nepeněžitého vkladu, bude taktéž třeba zajistit ocenění předmětu vkladu znaleckým posudkem v souladu s § 10 ZOK.²¹

2.3 Zakladatelské právní jednání

Předtím, než se mohou vůbec společníci obrátit na obchodní rejstřík, předložit požadované listiny a zahájit řízení o zápisu do veřejného rejstříku, musí se prvně zamyslet nad uspořádáním a organizací své budoucí firmy, jejich podílů a všech podstatných prvků.

Když všichni budoucí zakladatelé dojdou k vzájemnému a pevnému konsenzu ohledně všech důležitých témat, mohou tyto své plány přenést do písemné podoby. Vzniklý dokument, jenž je výsledkem tohoto konsenzu, se nazývá zakladatelské právní jednání.

Zakladatelské právní jednání je základním dokumentem společnosti, který upravuje základní vztahy ve společnosti, vzájemné vztahy jejích orgánů, práva a povinnosti společníků jak vůči společnosti, tak mezi sebou navzájem. Oplývá účinky, jež jsou obdobné těm, která vykazují práva věcná, neboť působí vůči každému, s výjimkou situací, kdy zákon stanoví, že se jich vůči třetím osobám nelze dovolávat.²² Toto zakladatelské právní jednání může být pořízeno v dvou formách, jimiž jsou společenská smlouva a zakladatelská listina (viz kapitola 2.3.1).

²⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*, s. 63.

²¹ POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní společnosti a družstva*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 13.

²² FILIP, Václav, FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016, s. 2.

§ 8, odst. 1 ZOK stanovuje, že společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost, vyžaduje formu veřejné listiny. Splnění této podmínky zakladatel dosáhne tím, že požádá notáře, aby sepsal společenskou smlouvu dle instrukcí společníků ve formě notářského zápisu, který bude v souladu s podmínkou stanovenou v § 776, odst. 2, ZOK. Alternativně se dá za veřejnou listinu považovat dle § 12, zákona o mezinárodním právu soukromém i zahraniční listina s požadovaným ověřením.

V některých případech, převážně při vyšším počtu zakladatelů společnosti, by bylo nepraktické požadovat po všech společnících, aby se osobně účastnili všech úkonů potřebných pro založení společnosti, a proto zákon nabízí možnost nechat se zastoupit při uzavírání společenské smlouvy. Toto zastoupení nemá v ZOK žádnou specifickou úpravu, tudíž se na něj aplikují ustanovení o obecném zastoupení dle § 441 NOZ.

Z tohoto ustanovení vyplývá, že vyžaduje-li se pro právní jednání zvláštní forma, udělí se v téže formě i plná moc, neboť § 8 odst. 1 ZOK stanoví, že společenská smlouva, kterou se zakládá kapitálová společnost, musí mít formu veřejné listiny. Z čehož by se dalo usoudit, že pokud požaduje společenská smlouva formu veřejné listiny, bude i tato plná moc vyžadovat tento způsob uzavření. Toto pravidlo bylo dodatečně specifikováno v rozhodnutí Nejvyššího soudu (dále jen NS) pod spisovou značkou 29 Cdo 3919/2014.²³

V uvedeném rozhodnutí NS řešil neplatnost založení společnosti s ručením omezeným v důsledku toho, že plná moc k založení byla udělena pouze v písemné formě s úředně ověřenými podpisy místo notářského zápisu. Odvolatel zde ovšem namítal, že pravidlo stanovené v § 6, odst. 1 ZOK je speciální k pravidlu uvedenému v § 8, odst. 1 ZOK, a tudíž by měla postačovat písemná forma s úředně ověřenými podpisy.²⁴ Názor NS se zde částečně shodoval s názorem soudu odvolacího, jež ve svém rozhodnutí uvedl, že v zásadě by tento druh plné moci měl mít formu veřejné listiny, nicméně že případy nedostatku nepovedou automaticky k neplatnosti daného právního jednání.

§ 580, odst. 1 NOZ stanovuje, že neplatným je jednání, které odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje. Avšak hlavním smyslem požadavku formy veřejné listiny je v tomto případě ověření totožnosti zmocnitele. Proto za předpokladu, že nebude pochyb o tom, kdo danou plnou moc udělil, nebude způsobovat nedostatek formy veřejné listiny neplatnost podle § 580 NOZ.²⁵

Kromě obligatorního zakladatelského právního jednání, jež je předmětem této kapitoly, si mohou společníci taktéž ujednat tzv. stanovy. Jde o fakultativní dokument, který obvykle

²³ Rozhodnutí NS ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014

²⁴ HENČEKOVÁ, Slavomíra. *K problematice formy plné moci* [online]. Epravo.cz, 9. února 2015 [cit. 13. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-problematice-formy-plne-moci-96855.html>>.

²⁵ Rozhodnutí NS ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014

obsahuje podrobnou úpravu principů vnitřní organizace společnosti a detailnější uspořádání některých záležitostí uvedených v zakladatelském právním jednání. Ačkoliv byly tyto stanovy součástí procesu založení a vzniku společnosti s ručením omezeným již za předchozí úpravy, se ZOK došlo k významné terminologické změně, neboť § 3, odst. 3 ZOK stanovuje, že označení „Společenská smlouva“ se vztahuje mimo jiné i na stanovy. ZOK tedy sjednotil termíny společenská smlouva a stanovy, což povede k tomu, že společenská smlouva bude používána nejen jakožto zakladatelský dokument, ale i jako dokument obsahující všechny aktuální údaje o společnosti.²⁶

2.3.1 Založení společnosti s ručením omezeným ve formě jednočlenné společnosti

Kapitálové obchodní společnosti umožňují na rozdíl od osobních společností, které musí být založeny alespoň dvěma osobami, založit korporaci ve formě jednočlenné společnosti. Tato možnost je stanovena v § 11 ZOK, který stanoví, že kapitálovou společnost může založit jediný zakladatel.

Základním předpokladem platného uzavření každé smlouvy je určení obou smluvních stran. Není možné, aby společenskou smlouvu uzavřel jeden společník sám se sebou. Proto byl zákonodárce nucen uplatnit v případě jednočlenných společností odlišnou terminologii. Jeden společník tak neuzavírá zakladatelské právní jednání v podobě společenské smlouvy, ale v podobě zakladatelské listiny. Všechny ostatní náležitosti a podmínky pro její uzavření zůstávají stejné, včetně požadavku na formu veřejné listiny, který je uveden v § 8, odst. 2 ZOK. V případě, že kapitálová jednočlenná společnost v průběhu své existence nabyde dalšího společníka, dojde ex lege k přeměně zakladatelské listiny na společenskou smlouvu.²⁷

2.4 Dvě fáze tvorby korporace

Proces, jehož výsledkem je existující společnost s ručením omezeným zapsaná do obchodního rejstříku, se dá rozdělit do dvou základních kroků. Tyto fáze se nazývají založení a vznik.

Fází založení je myšlen akt sepsání zakladatelského právního jednání ve formě společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny. Na tuto fázi navazuje fáze vzniku společnosti.²⁸ Ta v sobě obnáší celý proces obstarávání všech potřebných podkladů pro zápis do obchodního rejstříku a rejstříkové řízení.

²⁶ NOVOTNÝ, Petr, SALAJKA, Radek. Společenská smlouva u s.r.o. ve světle zákona o obchodních korporacích [online]. Epravo.cz, 27. června 2013 [cit. 13. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/spolecenska-smlouva-u-sro-ve-svetle-zakona-o-obchodnich-korporacich-91638.html>>.

²⁷ LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014, s. 135.

²⁸ ROZEHNAL: *Obchodní právo...*, s. 194.

Společnost s ručením omezeným může ale vzniknout rovněž v důsledku fúze či rozdělení jiných společností s ručením omezeným nebo akciových společností, popřípadě v důsledku změny právní formy podle zákona o přeměnách.²⁹ V těchto případech ovšem nepůjde o založení nové společnosti podle ZOK, tudíž se jimi hlouběji v této práci nebudu zabývat.

2.4.1 Jednání před vznikem právnické osoby

Právní subjektivitu nabyde zakládaná společnost s ručením omezeným okamžikem, kdy je zapsána do obchodního rejstříku. Obvykle je ale třeba před tímto zápisem provést celou řadu právních jednání, která budou rozebrána v dalších kapitolách. Tato jednání ale nemůže uskutečnit osoba, která ještě neexistuje a neoplývá tak schopností nabývat pro sebe práva a povinnosti.

V takových případech nabízí řešení NOZ, jenž v § 127 upravuje jednání za právnickou osobu, která ještě nevznikla. Kdo bude takto za právnickou osobu jednat sám, bude z daného jednání oprávněn a zavázán sám. Pokud dané jednání uskuteční více společníků, budou všichni odpovídat společně a nerozdílně, tudíž věřitel se se svými nároky bude moci obrátit na kteréhokoliv ze společníků. Díky této fikci budou moci společníci zařídit všechna potřebná jednání i přesto, že zakládaná společnost ještě neoplývá právní subjektivitou.

Ovšem nezbytným předpokladem pro tuto fikci je naplnění požadavků určitosti právního jednání tak, jak to stanovuje dikce § 553 NOZ. Aby tedy bylo možné identifikovat, čím jménem je jednáno, musí se budoucí zakladatelé nejprve dohodnout na skutečnostech, které má pro danou formu právnické osoby určit zakladatelské právní jednání.

Pro tento účel je vhodné uzavřít přípravnou smlouvu, jež byla již rozebrána v kapitole 2.2.³⁰ Právnická osoba, poté co vznikne, musí tato učiněná právní jednání dodatečně schválit jednostranným právním jednáním ve lhůtě tří měsíců od svého vzniku. Pokud takto učiní, nastane fikce, že všechna uskutečněná jednání učinila ona sama, ale pouze za předpokladu, že by tato jednání mohla učinit, kdyby měla právní subjektivitu.

V opačném případě, kdyby k převzetí nedošlo, zůstanou všechna uskutečněná právní jednání činem zakladatelů, kteří ponesou veškerá práva a povinnosti z toho vzniklá. Tato hmotněprávní lhůta má prekluzivní povahu, tudíž po jejím uplynutí ztrácejí zakladatelé možnost převést učiněná právní jednání podle § 127 NOZ. Avšak nic nebrání použití tradičních soukromoprávních institutů, jako je např. postoupení pohledávky nebo převzetí dluhu, kterými lze dosáhnout totožného cíle. O tomto následném převzetí právních jednání bude zásadně

²⁹ TOMSA, Miloš, ŠTENGLOVÁ, Ivana, DĚDIČ, Jan. *Základy obchodního práva. Vysokoškolská učebnice*. Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2016, s. 269.

³⁰ LAVICKÝ: *Občanský zákoník I...*, s. 682.

rozhodovat v příslušné lhůtě statutární orgán.³¹ U společnosti s ručením omezeným je ovšem stanovena výjimka v § 421, odst. 2, písm. n) ZOK, která stanovuje působnost nejvyššího orgánu korporace v rámci převzetí právního jednání učiněného před vznikem společnosti, kterým bude v tomto případě valná hromada.³²

2.5 Náležitosti zakladatelského právního jednání

Každá společenská smlouva (nebo v případě jednočlenné společnosti zakladatelská listina) potřebuje k tomu, aby byla platným podkladem pro založení a následný vznik společnosti s ručením omezeným, splnit určité náležitosti, jejichž přítomností v zakladatelském právním jednání společníci prokazují, že důsledně zvažili majetkové, organizační a právní aspekty svého budoucího podnikání a že učinili všechny kroky vyžadované zákonem pro zahájení řízení o zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

Tyto náležitosti se na základě jejich povahy rozdělují na tři základní kategorie. První kategorií jsou náležitosti absolutně obligatorní. Tyto informace musí být uvedeny v každém zakladatelském právním jednání neohledně na předmět podnikání, počet zakladatelů a jakákoliv další kritéria po celou dobu trvání korporace. Jsou to základní údaje umožňující třetím osobám správně identifikovat společnost a osoby, jež se na jejím chodu podílí, způsob jejich jednání ve vztahu ke třetím osobám a hlavní organizační aspekty týkající se uspořádání obchodních podílů.

Druhou kategorií tvoří náležitosti relativně obligatorní, které jsou taktéž vyžadovanou součástí každého zakladatelského právního jednání a jejichž případná absence vede k odmítnutí zápisu do obchodního rejstříku. Ovšem na rozdíl od náležitostí absolutně obligatorních, které musí být součástí zakladatelského právního jednání po celou dobu trvání společnosti, mohou být tyto údaje ze společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny vypuštěny poté, co společnost vznikne a všichni její společníci splní svou vkladovou povinnost.³³ Jde o novinku zavedenou ZOK, neboť ObZ v § 110 pouze uváděl seznam absolutně obligatorních náležitostí, které musely být v textu společenské smlouvy obsaženy po celou dobu existence společnosti.³⁴

Protože právní úprava vzniku a založení obchodní korporace spadá do oblasti soukromého práva, je celý proces založení a vzniku ovládan zásadou autonomie vůle, která dává společníkům možnost ujednat si v zakladatelském právním jednání jakákoliv další práva a povinnosti. Tyto údaje poté tvoří třetí kategorii náležitostí zakladatelského právního jednání

³¹ LAVICKÝ: *Občanský zákoník I...*, s. 682.

³² ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015, s. 107.

³³ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 70-71.

³⁴ Tamtéž, s. 74.

nazvanou náležitosti fakultativní. Jak již název napovídá, jsou tyto údaje zcela dobrovolné a jejich absence nemá na průběh řízení o zápisu žádný vliv. Vzhledem k jejich povaze se nedá vytvořit taxativní seznam těchto údajů a je pouze na zakladatelích, zda je zahrnou do své společenské smlouvy nebo zakladatelské listiny, či nikoliv.³⁵

V tomto případě jsou tedy zakladatelé, stejně jako u závazkových vztahů soukromého práva, limitováni § 1, odst. 2 NOZ, jenž stanovuje, že jsou zakázána ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo práva týkající se postavení osob, včetně práv na ochranu osobnosti. Mimo tato omezení si musí zakladatelé dát pozor, aby se neodchýlili od kogentních ustanovení ZOK, tedy zejména pravidel ZOK upravujících vztahy vůči třetím osobám, základní organizační strukturu a podstatu společnosti a ustanovení sloužících na ochranu menšinových společníků. Taktéž se dá uvažovat o relativní kogentnosti ustanovení upravujících nutnou většinu potřebnou pro hlasování, neboť je možno si sjednat vyšší požadovaný počet pro schválení, avšak snižovat tento počet je zakázáno.³⁶

2.5.1 Absolutně obligatorní náležitosti

§ 146 odst. 1 ZOK stanovuje taxativní výčet těchto náležitostí. První položkou na tomto seznamu je firma společnosti. Ta je základním identifikačním znakem společnosti, jejíž obecnou úpravu můžeme nalézt v § 423 NOZ, jenž stanovuje, že se jedná o jméno, pod nímž je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku. Jde o samostatnou, nehmotnou věc v právním smyslu, tudíž může být i převáděna mezi společnostmi na základě právního jednání.³⁷ Tato firma nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě.³⁸ V souladu s § 132 ZOK musí firma společnosti s ručením omezeným obsahovat firemní dodatek ve formě „společnost s ručením omezeným“, který může společnost nahradit zkratkou „spol. s r. o.“ nebo „s. r. o.“.

Dalším neméně podstatným znakem je sídlo společnosti, což je údaj obsahující adresu, na které je umístěno sídlo korporace, kam mohou třetí osoby zasílat veškerou korespondenci. Sídlo může být umístěno i v bytě, pokud to nenarušuje klid a pořádek v domě. Při splnění podmínek stanovených občanským zákoníkem může právnická osoba přemístit svoje sídlo i do zahraničí.³⁹

Na rozdíl od jiných absolutně obligatorních náležitostí nezmiňuje § 146 odst. 1 ZOK sídlo jako povinnou součást zakladatelského právního jednání, avšak teorií i praxí je zaveden jako nezbytný údaj, protože umožňuje třetím osobám dovolávat se skutečné adresy dané společnosti, která tak postrádá možnost námitek, že jí daný dokument nebyl řádně doručen.

³⁵ FILIP: *Společnost s ručením omezeným*, s. 5.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 16.

³⁸ LASÁK: *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 901.

³⁹ Tamtéž.

V zakladatelském právním jednání ovšem na rozdíl od návrhu na zápis do obchodního rejstříku, kde musí být uvedena plná adresa, stačí sídlo společnosti určit názvem obce, ve které se bude nacházet.⁴⁰ Takový postup je pro společníky vhodným krokem, neboť se tím vyhnou případnému zdlouhavému procesu změny společenské smlouvy, který by bylo nutno podstoupit v případě změny adresy sídla.

Následujícím údajem bude uvedení předmětu podnikání nebo činnosti společnosti. Předmět podnikání společnosti souvisí s účelem, pro který byla společnost založena, a určuje, v jakém odvětví a jakým způsobem bude korporace a její společníci provádět svou činnost. Zatímco osobní společnosti mohou být stejně jako dle obchodního zákoníku založeny pouze za podnikatelským účelem nebo za účelem správy vlastního majetku, kapitálové společnosti, tedy i společnost s ručením omezeným, mohou být založeny i za jiným účelem, než je podnikání, např. nezisková a jiná výdělečná činnost.⁴¹ V § 145 odst. 1 NOZ se nalézá demonstrativní výčet účelů, pro které je zakázáno založit právnickou osobu. V případě, že by tento zákaz byl porušen, soud rozhodne v souladu s § 172, odst. 1, písm. d) NOZ o zrušení takovéto právnické osoby a její likvidaci.

Zakladatelské právní jednání musí taktéž určovat všechny společníky, kteří se budou podílet na chodu společnosti. Pro jejich správnou identifikaci musí být ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině uvedeno alespoň jejich jméno a bydliště. Současná právní úprava umožňuje, aby společníkem v obchodní společnosti byla i právnická osoba. V takovém případě bude identifikována uvedením obchodní firmy a sídlem.

Společně s určením každého ze společníků je nezbytné uvést i druh jeho podílu a veškerá práva, povinnosti a výši vkladu, jež jsou s tímto podílem spojené. Právní úprava totiž umožňuje vytvořit libovolné množství druhů podílů, z nichž každý se může lišit rozsahem oprávnění, která může vlastník podílu ve společnosti vykonávat z titulu svého vlastnického práva. Je tak možné odchýlně upravit některé složky podílu jako např. podíl na zisku, likvidačním zůstatku nebo vypořádací podíl.

Některá práva a povinnosti ovšem omezit nepůjde, neboť by to narušovalo účel ZOK a jeho ustanovení. Takové omezení se tedy bude vztahovat např. na právo na informace či podání společnické žaloby.⁴² Vedle toho je důležité si v zakladatelském právním jednání určit, zda bude mít jeden společník možnost vlastnit více podílů na základě více vkladů, či bude pevně limitován na jeden podíl, jehož výše může růst společně s výší jeho vkladu.

⁴⁰ FILIP: *Společnost s ručením omezeným...*, s. 6.

⁴¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích*. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 6.

⁴² FILIP: *Společnost s ručením omezeným...*, s. 7.

Ačkoliv zákon nepřikládá výši základního kapitálu zásadní význam a nespojuje s ním garanční funkci ve vztahu k věřitelům, jde o nejdůležitější složku vlastního kapitálu, která má význam jako zdroj financování společnosti. Údaj o základním kapitálu je položkou účetní závěrky a vstupuje do řady ukazatelů hospodářského stavu společnosti. Z tohoto hlediska je proto údaj o jeho výši významný nejen pro členy orgánů společnosti, ale i pro třetí osoby.⁴³ Proto je důležité zahrnout výši základního kapitálu do zakladatelského právního jednání. Tato hodnota se dá určit součtem všech vkladů všech společníků společnosti.⁴⁴

Poslední položkou, již je třeba ve společenské smlouvě nebo zakladatelské listině uvést, jsou údaje o jednatelích společnosti. Tyto osoby tvoří výkonný orgán společnosti, zastupují ji při všech obchodních jednáních a komunikují s třetími osobami v rámci obchodního styku. Proto je nezbytné mít určeno, kolik takových jednatelů bude a jakým způsobem budou jednat za společnost. Tímto způsobem jednání je myšleno, zda budou jednatele vystupovat ve styku s třetími osobami jakožto samostatné orgány s tím, že každý z nich může zavazovat společnost k právním závazkům, nebo zda budou působit jako kolektivní orgán ve smyslu § 156, odst. 1 NOZ, který stanovuje, že je-li orgán kolektivní, rozhoduje o záležitostech právnické osoby ve sboru. Taktéž je třeba určit, za jaké většiny je orgán schopen se usnášet a rozhodovat. Dále že je schopen usnášet se za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

Kolektivní statutární orgán složený z jednatelů s. r. o. rozhoduje většinou hlasů přítomných členů, pokud společenská smlouva neurčí vyšší počet, s tím, že každý jednatel má jeden hlas (uvedený požadavek vyplývá ze spojení § 440 odst. 1 a § 194 odst. 2 ZOK). Dle § 44 odst. 3 ZOK pak kolektivní orgán zvolí svého předsedu, jehož hlas je rozhodující v případě rovnosti hlasů, pokud společenská smlouva nestanoví jinak. Jednatelé jako kolektivní orgán tedy mají dle nové právní úpravy svého předsedu, kterého jednatele sami zvolí.⁴⁵

2.5.2 Relativně obligatorní náležitosti

Právní úprava taktéž předpokládá povinnost uvést v zakladatelském právním jednání čtyři údaje, jež jsou při zakládání společnosti svou povahou absolutně obligatorní náležitostí, avšak po vzniku společnosti a splnění vkladové povinnosti všemi společníky se transformují v náležitosti fakultativní a je možno je ve smlouvě ponechat nebo vypustit dle uvážení společníků.

První povinnou položkou, již je třeba po dobu zakládání společnosti a splácení vkladů uvést, je výše vkladové povinnosti jednotlivých společníků a lhůta pro její splnění. V rámci nové

⁴³ LASÁK: *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 902.

⁴⁴ FILIP: *Společnost s ručením omezeným...*, s. 8.

⁴⁵ DOSTÁL, Jiří, FIALA, Petr. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. Epravo.cz, 29. srpna 2014 [cit. 30. října 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/jednatele-jako-kolektivni-organ-95020.html>>.

právní úpravy § 142 odst. 1 ZOK umožňuje založit společnost s ručením omezeným se základním kapitálem místo předchozích 200 000 Kč s pouhou 1 Kč. Kromě toho bylo upuštěno od minimální vkladové povinnosti jednotlivých společníků, která byla dříve nastavena na 20 000 Kč a nově je ve výši 1 Kč,⁴⁶ takže se jedná o marginální věc, která společníky příliš nezatíží.

Založit společnost s minimálním vkladem ve výši 1 Kč je sice v souladu se zákonem, ale z ekonomického hlediska se jedná o postup nevhodný, neboť jednou z funkcí základního kapitálu při vzniku společnosti je vytvoření dostatečné majetkové základny na začátku existence společnosti, která zajistí realizaci účelu, pro který je společnost vytvářena, resp. alespoň zahájení takové realizace.⁴⁷

Druhým podstatným důvodem pro složení vyššího základního kapitálu je, že jakýkoliv současný nebo budoucí obchodní partner má k tomuto údaji přístup. Tudíž většina společností bude velmi obezřetná při obchodování s korporacemi, jež při založení nedokázaly dohromady složit vyšší základní kapitál než 1 Kč. Tato částka má i garanční a informační význam⁴⁸ pro třetí osoby. Z těchto důvodů je vhodné si ve smlouvě vymezit částku dle schopností společníků korporace, která se poté dá dohodou společníků zvýšit nebo snížit.

§ 148 ZOK stanovuje povinnost společníků splatit před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku alespoň 30 % peněžitých vkladů a celou výši nepeněžitých vkladů. Zbývající část peněžitých vkladů poté musí společníci uhradit buď ve lhůtě stanovené fakultativní náležitostí společenské smlouvy, nebo v souladu s § 150 odst. 1 ZOK v pětileté lhůtě ode dne vzniku společnosti, popřípadě ode dne převzetí vkladové povinnosti za trvání společnosti.

Druhý údaj, na který nesmí společníci při prvním sepisování společenské smlouvy zapomenout, je údaj o tom, koho zakladatelé chtějí určit jednatelem nebo jednatelem, popřípadě členy jiných orgánů společnosti, kteří mají být podle tohoto zákona voleni valnou hromadou.⁴⁹ Tento údaj určuje, které osoby se budou podílet největší měrou na chodu společnosti a jednat se třetími osobami.

Dalším povinným údajem je uvedení osoby, jež byla pověřena vykonáváním činnosti správce vkladů.⁵⁰ Tato osoba se stará o peněžité i nepeněžité vklady a dbá na to, aby nedocházelo k jejich znehodnocování nebo případnému poškození.

Poslední údaj, jenž musí být dočasně uveden při sepisování smlouvy, je obligatorní pouze za předpokladu, že některý ze společníků má v úmyslu splnit svou vkladovou povinnost ve formě

⁴⁶ ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011, s. 132.

⁴⁷ ČERNÁ: *Právo obchodních korporací...*, s. 301.

⁴⁸ Tamtéž.

⁴⁹ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 228.

⁵⁰ § 146 odst 2., písm. c) ZOK

nepeněžitého vkladu. V takovém případě musí být ve společenské smlouvě uveden popis daného nepeněžitého vkladu, včetně jeho popisu, ocenění, částky započítávané na emisní kurz a osoby znalce, jenž provede ocenění tohoto vkladu.⁵¹

2.5.3 Fakultativní náležitosti

V důsledku uplatnění principu smluvní volnosti si mohou společníci v zakladatelském právním jednání ujednat mimo výše uvedených absolutně a relativně obligatorních náležitostí téměř jakýkoliv údaj, jenž bude dodatečně specifikovat záležitosti týkající se provozu a činnosti společnosti a jejích společníků.

I v těchto případech se ovšem uplatní omezení stanovené § 1 odst. 2 NOZ a není tak dovoleno uvést v zakladatelském právním jednání ujednání, která by porušovala dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti. Rovněž nesmí být jakékoliv z těchto ujednání v rozporu s kogentními ustanoveními ZOK ani s předpisy vyšší právní síly.

Tyto údaje se mohou týkat úprav záležitostí právních, ekonomických i jiných, které zakladatelé považují za nezbytné pro správné naplňování účelu zakládané společnosti s ručením omezeným.

ZOK sice neobsahuje kompletní výčet těchto fakultativních náležitostí, neboť z povahy věci by nebylo možné vytvořit úplný taxativní seznam, zmiňuje však na mnoha místech údaje, jež do této fakultativní kategorie spadají. Pokud se společníci rozhodnou danou záležitost v zakladatelském právním jednání neupravit, obvykle zákon přímo uvádí zákonnou úpravu, jež dané ujednání nahradí. Mezi nejčastější patří úprava podmínek převodu podílu dle § 207 ZOK a příplatkové povinnosti dle § 145 ZOK.⁵²

2.6 Obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným a jeho druhy

Obchodní podíl je nástrojem, který slouží společníkovi k uplatňování jeho práv vyplývajících z účasti na společnosti. § 31 ZOK stanovuje, že podíl tvoří účast společníka v obchodní korporaci vyjádřený určitou procentuální nebo finanční mírou a souhrn práv a povinností, jež z této účasti vyplývají. Na rozdíl od osobních společností a družstev může mít společník více než jeden podíl a právní úprava umožňuje v souladu s principem autonomie vůle ujednat si i zvláštní druhy podílů oplývající speciálními právy a povinnostmi.⁵³

⁵¹ § 146 odst. 2., písm. d) ZOK

⁵² LASÁK: *Zákon o obchodních korporacích*,..., s. 904.

⁵³ BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013, s. 218.

Od ledna 2014 jsou v důsledku účinnosti zákona č. 89/2012 Sb. a jeho § 498, odst. 2, movitými věcmi veškeré další věci nevymezené v tomto odstavci, ať již je jejich podstata hmotná, nebo nehmotná. Díky této zcela nové právní konstrukci věcí je nutné považovat i podíl za věc ve smyslu právním a předmět právních a ekonomických vztahů.⁵⁴

Obchodní podíl je tedy fiktivní nehmotná věc, ke které může mít jakákoliv osoba oplývající právní osobností vlastnické právo, jež jí umožní s danou věcí nakládat jako vlastník a uplatňovat veškerá práva vyplývající z tohoto právního vztahu. Zároveň z tohoto vztahu ale vzniknou povinnosti, jež musí společník vykonávat, aby se svým jednáním nedopustil porušení péče řádného hospodáře. Celkový rozsah schopnosti společníka uplatňovat tato práva a povinnosti je přímo úměrný velikosti tohoto podílu, která se odvíjí od výše základního vkladu, jež společník poskytl.

ZOK vypouští pravidlo obsažené v § 115, odst. 1 ObZ, které podmiňovalo převod obchodního podílu na jiného společníka souhlasem valné hromady, pokud si společníci ve společenské smlouvě nestanovili něco jiného. Nově bylo toto pravidlo převráceno a v základu nebude převod podílu na jiného společníka vyžadovat ničí souhlas. Ovšem pokud si chtějí společníci podmínit takovýto převod souhlasem valné hromady, stále si to mohou ujednat ve své společenské smlouvě.

U převodu obchodního podílu na osobu odlišnou od společníka došlo taktéž k posunu, neboť nyní je tato možnost dostupná vždy, pokud ji společenská smlouva nevyloučí, na rozdíl od předchozí úpravy, kde ji bylo třeba ve společenské smlouvě povolovat. Dříve bylo taktéž možno si tento druh převodů podílu podmínit souhlasem valné hromady. Podle nové úpravy je tento souhlas nutný již v základu, pokud není společenskou smlouvou vyloučen. Pro takovýto převod bude v souladu s § 171, odst. 2 ZOK potřeba souhlas dvou třetin společníků, neboť v jeho důsledku dojde ke změně společenské smlouvy.⁵⁵

Uvedená změna tak přináší vyšší flexibilitu v rámci společnosti a zároveň ji chrání před podílením se nežádoucích osob na chodu společnosti. Stejného efektu bylo možno dosáhnout i za účinnosti ObZ, nicméně nyní je tento proces zjednodušen.

Druhou velkou změnou, již zavádí nová právní úprava, je možnost vyjádření obchodního podílu společníka ve formě kmenového listu, tedy kauzálního a deklaratorního cenného papíru na řad. Tento kmenový list může společnost vydat pouze k podílu, jehož převoditelnost není nijak

⁵⁴ BĚLOHLÁVEK: *Komentář k zákonu...*, s. 216.

⁵⁵ NEVRKLA, Luboš. *Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným po 1. 1. 2014*. [online]. Epravo.cz, 18. února 2014 [cit. 14. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/prevod-podilu-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014-93665.html>>.

omezena či podmíněna. Jeho převod bude společník uskutečňovat uzavřením smlouvy, jež může být písemná nebo ústní, a rubopisem k okamžiku uzavření této smlouvy.⁵⁶

Každý obchodní podíl ve společnosti s ručením omezeným má dvě stránky.

První stránkou je stránka kvalitativní, tvořená souhrnem majetkových, nemajetkových a doplňkových práv a povinností společníka. Tato práva a povinnosti tvoří jediný, nedělitelný celek. Vedle ní stojí stránka kvantitativní, jež je tvořena velikostí a hodnotou obchodního podílu. Zatímco velikost tohoto podílu může být po celou dobu účasti společníka ve společnosti neměnná, hodnota podílu vzrůstá a klesá v závislosti na hospodaření společnosti a její finanční situaci v daném okamžiku.⁵⁷

Na rozdíl od jiných typů společností, kde se uplatňuje zásada jednotnosti obchodního podílu, může mít společník ve společnosti s ručením omezeným vlastnické právo současně k několika různým podílům, a dokonce za určitých podmínek může dojít i k situaci, kdy obchodní podíl nabyde samotná společnost.⁵⁸ Tato možnost je výraznou změnou oproti předchozí právní úpravě, podle které se zásada jednotnosti obchodního podílu vztahovala i na společnosti s ručením omezeným.⁵⁹

Tyto podíly mohou mít různě stanovená práva a povinnosti, mohou se na ně aplikovat určitá omezení jako např. nemožnost hlasovat o určitých záležitostech nebo jednat za společnost v určitém typu situací a lze je, za předpokladu, že to nevyhloučí společenská smlouva nebo nestanoví pro tyto úkony speciální pravidla, převádět na jiné osoby úplatně i bezplatně a zřídit k nim zástavní právo v prospěch třetí osoby.

Podíl, se kterým tyto speciální práva a povinnosti nejsou spojeny, se nazývá základním.⁶⁰ Je standardní pro všechny společníky v případě, že společenská smlouva neujedná jinak.

Mimo to uvádí ZOK další podíly, zejména již zmíněný podíl představovaný kmenovým listem (§137 a 138 ZOK), podíl spojený s pevným podílem na zisku (§ 161, odst. 3 ZOK) nebo podíl, s nímž nelze spojit povinný příplatek (§ 162, odst. 2 ZOK). Jde o seznam demonstrativní, který může být rozšířen řadou dalších druhů podílů, které nejsou v žádném předpisu specificky upraveny, jako např. podíl s pevným či podřízeným podílem na likvidačním zůstatku, prioritní podíl nebo jakýkoliv jiný, který si společníci vzájemně ujednají.⁶¹ Při tvorbě podílu jsou ovšem společníci omezeni kogentními ustanoveními. Prvním omezením, které se uplatňuje napříč celým právním řádem, je povinnost souladu s dobrými mravy a veřejným pořádkem. Společníci si

⁵⁶ POKORNÁ, Jarmila VEČERKOVÁ, Eva, PEKÁREK, Milan. *Obchodní korporace a nekalá soutěž*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015, s. 291.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 112.

⁵⁹ Tamtéž, s. 108.

⁶⁰ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 236.

⁶¹ Tamtéž, s. 237.

nemohou ujednat podíl, s kterým by byla spojena povinnost či právo porušující tyto neurčité právní pojmy.

Druhá limitace je pak vyjádřena v § 212 NOZ, jež stanovuje povinnost korporace nezvýhodňovat či naopak nepoškozovat některé ze svých společníků bez platného důvodu. Tato povinnost se nazývá zásadou totožného zacházení se všemi společníky nebo členy korporace. Nepožaduje absolutní rovnost členů, ale pouze to, aby bylo na všechny členy korporace aplikováno stejné měřítko určující jejich postavení v korporaci.⁶²

Nedílnou součástí a hlavní motivací pro veškerou činnost společníků za účelem rozvoje společnosti je právo na podíl na zisku, jež tvoří nejvýznamnější součást obchodního podílu. § 34 ZOK uvádí, že podíl na zisku se stanovuje na základě řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené nejvyšším orgánem obchodní korporace a je splatný do tří měsíců ode dne, kdy bylo přijato rozhodnutí nejvyššího orgánu obchodní korporace o jeho rozdělení, ledaže společenská smlouva nebo nejvyšší orgán neurčí jinak a o jeho vyplacení rozhoduje statutární orgán.

Tento podíl na zisku se bude pochopitelně společníkům na základě rozhodnutí statutárního orgánu vyplácet pouze tehdy, pokud společnost dosáhne v daném období zisku, který převyšuje provozní náklady společnosti, a pokud se nejvyšší orgán nerozhodne, že zisk by měl být využit jiným způsobem, např. investicí v podobě nákupu nového vybavení nebo akcií odlišné společnosti.

Velmi podobným právem, jež je spojeno s účastí ve společnosti, je podíl na likvidačním zůstatku, což je institut upravený v § 37 ZOK. Likvidační zůstatek je vyplácen pouze v případě, že nejvyšší orgán rozhodne o zrušení společnosti bez právního nástupce, což povede k likvidaci. Pokud v majetku společnosti zůstanou po uhrazení veškerých dluhů dodatečné finanční prostředky či hmotné věci, které se nedaly zpeněžit, bude se souhrn těchto hmotných a nehmotných věcí nazývat likvidačním zůstatkem, který je poté vyplácen společníkům.⁶³

2.7 Vklady a jejich splacení

Většina druhů podnikání, jež je uskutečňována prostřednictvím činnosti kapitálových společností, pro svůj provoz vyžaduje určitou počáteční investici, ze které jsou uhrazeny náklady procesu založení a vzniku společnosti, počáteční nákup strojů, nemovitostí, automobilů či jiného vybavení, první mzdy zaměstnanců a řada dalších nákladů, které mohou postupně vzniknout. Proto máme v korporacním právu institut vkladové povinnosti, který stanovuje, že zakladatelé

⁶² POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 258.

⁶³ ČÁP, Zdeněk a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*, 1. vydání. Praha: Linde, 2013, s. 48.

korporace jsou povinny vnést do společnosti majetek o určité hodnotě, ze které je poté vypočtena hodnota obchodního podílu (viz kapitola 2.6).

Vklad definuje § 15 ZOK, kde zákon stanovuje, že vkladem se rozumí peněžní vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace.

Jak již bylo řečeno na začátku, nová právní úprava umožňuje, aby společníci do společnosti s ručením omezeným vložili pouze 1 Kč, nicméně v takovém případě vklad ztrácí svou zajišťovací funkci ve vztahu k třetím osobám a funkci uhrazovací směrem k činnosti společnosti.

Vzhledem k tomu, že před svým vznikem ještě nemá korporace právní osobnost, není schopná ani vstoupit do závazkového vztahu mezi osobou plnící vkladovou povinnost a společností, kde by jinak společnost vystupovala jako věřitel. Proto v takovéto situaci musí být zastoupena. Zákon proto obsahuje institut správce vkladů, který představuje svéprávnou osobu, jež souhlasila s přijímáním předmětů za účelem splnění vkladové povinnosti jednotlivých společníků, stará se o jejich správu a vydává potvrzení o splnění vkladové povinnosti. Tuto funkci může vykonávat i osoba odlišná od společníků, která se v budoucnu nebude podílet na chodu společnosti a je určena zakladateli ve společenské smlouvě. V případě, že správce uvede v prohlášení částku vyšší, než kterou skutečně společníci zaplatili, bude ručit do výše tohoto rozdílu. V situaci, kdy společnost z jakéhokoliv důvodu nevznikne, správce vrátí vklady osobám, jež plnily vkladovou povinnost.

Vklady do společnosti mohou být peněžité i nepeněžité. Se vkladem jsou na základě jeho povahy spojeny určité povinnosti.

Se vkladem peněžitým je spojena povinnost vklad vyjádřit v korunách českých, ačkoliv to nebrání tomu, aby společníci vkladovou povinnost splnili v cizí měně a poté jen přepočítali daný vklad na českou měnu na základě devizového kurzu vyhlášeného Českou národní bankou. Taktéž mají zakladatelé povinnost splatit před vznikem společnosti minimálně 30 % vkladu s tím, že zbylých 70 % budou muset doplatit ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou, která ale nesmí přesáhnout délku pěti let. Tuto povinnost obsahovala i předchozí právní úprava, která ale dodatečně k výše uvedené povinné procentuální výši stanovovala v § 111, odst. 1 ObZ podmínku, že celková výše souhrnu splacených peněžitých vkladů a hodnot všech nepeněžitých vkladů musela být alespoň 100 000 Kč. Od tohoto pravidla bylo logicky upuštěno vzhledem k snížení celkové minimální výše základního kapitálu.⁶⁴ V případě, že po vzniku společnosti s ručením omezeným je společník v prodlení s doplacením zbytku vkladu, vzniká mu na základě § 151, odst. 1 ZOK povinnost uhradit společnosti úrok z prodlení ve výši dvojnásobku sazby

⁶⁴ LASÁK: *Zákon o obchodních korporacích...*, s. 86.

úroku stanovené nařízením vlády č. 351/2013 Sb. Zde tak jde o mírné snížení oproti předchozí právní úpravě, která pro takové situace stanovovala v § 113, odst. 2 ObZ fixní úrok z prodlení ve výši 20 % z nesplacené částky. V případě vážnějších průtahů se splacením vkladové povinnosti má valná hromada možnost společníka vyloučit na základě § 151, odst. 2 ZOK.⁶⁵

Nepeněžitě vklady naproti tomu musí být do společnosti vneseny v celém svém rozsahu, než je možno podat návrh na zápis do obchodního rejstříku. Jako nepeněžitý vklad může být do společnosti vnesena jakákoliv movitá či nemovitá věc, jež je převoditelná a dá se ocenit penězi. Výjimkou poté je zákaz vkládání prací a služeb jako nepeněžitě vkladu. Aby byli věřitelé a třetí osoby důkladně chráněni, zavedl ZOK povinnost veškeré nepeněžitě vklady ocenit znalcem nebo jiným způsobem, jenž spolehlivě určí jeho skutečnou hodnotu.⁶⁶

Ke vnesení nepeněžitě vkladu do společnosti dochází v určitém okamžiku, který se liší dle toho, o jaký typ nepeněžitě vkladu jde. U nemovitých věcí dochází k vnesení předáním nemovité věci a písemného prohlášení s úředně ověřeným podpisem o vnesení nemovité věci, musí se zde ale dát pozor na to, zda je nemovitost vedena v katastru. V takovém případě by totiž společnost vklad nabyla až právní mocí rozhodnutí o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí. Vklad ve formě závodu nebo jeho části je vnesen účinností smlouvy o vkladu. Podobně je to vyřešeno u pohledávek, jež jsou vneseny účinností smlouvy o vkladu pohledávky. U movitých věcí se tak obvykle děje při samotném předání věci správci vkladů. V případě, že taková věc nemá fyzickou podobu, může být místo ní předán nosič nebo dokumentace zachycující předávanou věc. Ve všech ostatních případech se okamžik vnesení řídí dle účinnosti smlouvy o vkladu.⁶⁷

2.8 Návrh na zápis do obchodního rejstříku

Ve chvíli, kdy si společníci ujednali všechny podstatné náležitosti zakladatelského právního jednání v rámci budoucí korporace, mohou podat návrh na zápis této společnosti do obchodního rejstříku. § 46, odst. 2 ZVR stanovuje, že tento návrh na zápis založené společnosti s ručením omezeným mohou podat všichni jednatelé.

V souladu s § 18 a násl. ZVR a § 17 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. musí být návrhy na zápis, změnu nebo výmaz zápisu ve veřejném rejstříku, které provádí rejstříkový soud, podány výlučně prostřednictvím elektronicky vyplněného formuláře, který je dostupný na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti ČR.⁶⁸

⁶⁵ FILIP: *Společnost s ručením...*, s. 42.

⁶⁶ ČERNÁ: *Právo obchodních korporací...*, s. 116.

⁶⁷ ROZEHNAL: *Obchodní právo...*, s. 240.

⁶⁸ POKORNÁ: *Obchodní korporace...*, s. 267.

Na tomto místě je vhodné zmínit vyhlášku č. 323/2013 Sb., jež přesně stanovuje všechny náležitosti, které musí tyto formuláře pro návrh na zápis nebo změnu údaje do veřejného rejstříku obsahovat.

Návrh k zápisu budou společníci podávat ke krajskému soudu, v jehož obvodu leží obecný soud právnické osoby, jež má být zapsána. Tuto věcnou a místní příslušnost určuje § 75, odst. 2 ZVR. Avšak předtím, než bude moci rejstříkový soud zahájit řízení o zápisu, musí společníci splnit sérii dodatečných požadavků. Musí zaplatit soudní poplatek ve výši 6 000 Kč (stanovený v příloze 1 ZoSP) a splatit předepsanou část vkladů. Pokud společníci zamýšlí uvádět předmět podnikání, musí před podáním prvozápisu zařídit vydání příslušných podnikatelských oprávnění.

Je třeba, aby návrh na zápis obsahoval zakladatelské právní jednání společníků, listinu prokazující splnění vkladů v předepsané výši, všechny potřebné přílohy uvedené v taxativním výčtu, jež je stanoven § 13 až 16 zákona ZVR, a prohlášení společníků ohledně souhlasu s jejich zápisem jakožto členů orgánů obchodní korporace. Pokud je jedním ze společníků právnická osoba, musí přiložit výpis z obchodního nebo jiného rejstříku obsahujícího základní údaje o této právnické osobě.⁶⁹

2.8.1 Získání podnikatelského oprávnění

Společnosti s ručením omezeným jsou zakládány převážně za účelem zisku, tudíž první listinou, již musí společníci přiložit k návrhu na zápis do obchodního rejstříku, je osvědčení o živnostenském nebo jiném oprávnění k činnosti, která má být zapsána jako předmět činnosti nebo podnikání dané obchodní korporace. Tuto povinnost zakladatelům stanovuje § 13, odst. 1 ZVR. Zároveň ovšem stanovuje, že listinu není třeba přikládat, pokud se dá skutečnost, že podnikateli vzniklo oprávnění, zjistit z informačního systému veřejné správy, rejstříku nebo seznamu. V takovémto případě si rejstříkový soud, jenž rozhoduje o zápisu společnosti, tuto informaci obstará sám na své náklady.

Postup pro získání podnikatelského oprávnění se bude diametrálně lišit dle toho, zda je živnost, již hodlá společnost provozovat, řazena dle přílohy 1–4 živnostenského zákona do skupiny živností ohlašovacích nebo koncesovaných.

Hlavní rozdíl mezi živnostmi ohlašovacími a koncesovanými je v tom, že pokud žadatel splní podmínky stanovené živnostenským zákonem, je mu oprávnění automaticky vydáno, neboť má na vydání tohoto oprávnění právní nárok. Tato skupina živností ohlašovacích se ještě dále dělí na živnosti volné, vázané a řemeslné. Tyto podkategorie se od sebe odlišují hlavně rozsahem

⁶⁹ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 40 – 41.

podmínek, které musí splňovat žadatel nebo osoba, jejímž prostřednictvím bude činnost vykonávána. Zatímco živnost volnou může vykonávat každá osoba, jež splňuje kritéria § 6 ŽZ, pro výkon živností vázaných a řemeslných bude obvykle potřeba specifického odborného vzdělání nebo zkušeností v daném oboru.

Naopak u živností koncesovaných závisí vydání podnikatelského oprávnění na živnostenském úřadu. Ten posoudí žádost ze všech hledisek a poté uplatní absolutní správní uvážení, tzn. může rozhodnout, že koncese nebude vydána i přesto, že žadatel splnil všechny podmínky pro její vydání. Proti takovému rozhodnutí se ovšem dá v patnáctidenní lhůtě podat odvolání.

Krom toho, že musí každý žadatel splnit zvláštní podmínku dle § 7 ŽZ v podobě odborné nebo jiné způsobilosti či ustanovit odpovědného zástupce, který touto způsobilostí oplývá, musí taktéž splňovat všechny všeobecné podmínky dle § 6 ŽZ.

Těmito všeobecnými podmínkami jsou plná svéprávnost, kterou lze nahradit přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti, a bezúhonnost. Za bezúhonnou se pro účely živnostenského zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestný čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestný čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud se na ni nehledí, jako by nebyla odsouzena. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z trestního rejstříku.⁷⁰ V případě, že žadatel nesplňuje jednu či více z těchto podmínek, povede takový nedostatek k rozhodnutí, že živnostenské oprávnění nevzniklo ohlášením, popřípadě k zamítnutí žádosti o udělení koncese. Jestliže k tomuto nedostatku dojde během provozování živnosti, bude muset podnikatel v patnáctidenní lhůtě ustanovit odpovědného zástupce, který tyto podmínky splňuje. Pokud tak neučiní, bude muset živnostenský úřad zahájit řízení o pozastavení provozování živnosti.⁷¹

Žadatelé si taktéž musí dát pozor na to, aby u některé z fyzických nebo právnických osob, jež budou danou živnost vykonávat, nebyla dána jedna z překážek provozování živnosti, které jsou dopodrobna vyjmenovány v § 8 ŽZ. Nejtypičtějšími z těchto překážek bývají konkurzy prohlášené na majetek daných osob, soudem uložené zákazy činnosti, popřípadě zrušení živnostenského oprávnění, po kterém se může podnikatel znovu ucházet o oprávnění teprve po uplynutí lhůty tří let od právní moci rozhodnutí o zrušení živnostenského oprávnění.

Žadatel podá ohlášení živnosti na jednotném registračním formuláři vydaném Ministerstvem průmyslu a obchodu. V tomto ohlášení musí uvést identifikační údaje své i svých odpovědných zástupců, předmět podnikání a identifikovat všechny provozovny, kde bude svou

⁷⁰ POKORNÁ: *Obchodní korporace...*, s. 117.

⁷¹ KAMENÍK: *Živnostenský zákon...*, s. 35.

živnost provozovat. Dále musí k formuláři přiložit doklady prokazující, že u něj není dána překážka provozování živnosti, že je bezúhonný a oplývá požadovanou odbornou způsobilostí. Dále že právnická osoba byla zřízena nebo založena, pokud ještě není zapsána do obchodního rejstříku, že má právní důvod pro užívání prostor, že zaplatil příslušný správní poplatek a prohlášení odpovědného zástupce, ve kterém bude uveden jeho souhlas s ustanovením do funkce.⁷²

Pokud žadatel splní všeobecné i zvláštní podmínky a v případě koncese proběhne řízení, živnostenský úřad následně potvrdí zakladatelům oprávnění vydáním výpisu. Po jeho doručení mají zakladatelé lhůtu 90 dnů na to, aby podali návrh na zápis do obchodního rejstříku. Živnostenské oprávnění vznikne zakládané obchodní korporaci dnem jejího zápisu do živnostenského rejstříku.⁷³

Podnikatelská oprávnění pro podnikatelské činnosti, které nejsou živností, jsou potom vydávána podle speciálních předpisů zpravidla jednotlivými správními úřady, které vykonávají nad danou činností státní dozor.⁷⁴ Výčet těchto činností, jež nejsou považovány za živnost ve smyslu živnostenského zákona, se dá nalézt v §3, odst. 1–3 ŽZ.

2.8.2 Dodatečné vyžadované podklady

Společně s povinností doložit při návrhu na zápis do obchodního rejstříku výpis prokazující získání podnikatelského či jiného oprávnění, je v §13 až § 16 ZVR stanovena taktéž nutnost předložit tři dodatečné podklady, bez kterých by nebylo možno zápis provést.

Prvním z nich je listina, kterou mohou společníci prokázat právní důvod užívání nemovitosti, v níž bude umístěno budoucí sídlo obchodní korporace. Tato listina by měla být doprovázena i rozhodnutím jednatelů o umístění sídla do této specifické nemovitosti. Ve svém zakladatelském právním jednání nemusí společníci uvádět přesnou adresu budoucího sídla, nýbrž postačí pouze specifikování obce, ve které se toto sídlo bude nacházet. Toto pravidlo se ovšem u obchodního rejstříku neuplatní, neboť v něm musí být uvedena celá adresa včetně ulice a orientačního čísla.

Tento právní důvod se nejčastěji prokazuje formou písemného souhlasu vlastníka nemovitosti s umístěním sídla v dané nemovitosti anebo předložením nájemní smlouvy se všemi náležitostmi.⁷⁵

Druhým dodatečným podkladem, který jsou zakladatelé povinni předložit, je listina prokazující, že všichni společníci, kteří jsou určeni k tomu, aby se stali členy kteréhokoliv

⁷² FILIP: *Společnost s ručením...*, s. 38.

⁷³ Tamtéž.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 18.

z orgánů korporace, splňují základní podmínky pro výkon funkce daného orgánu. Tyto podmínky vychází z § 6 ŽZ, což znamená, že každý ze společníků musí prokázat svou svéprávnost a bezúhonnost.

Neexistuje listina, kterou se dá prokázat, zda je daná osoba svéprávná, neboť náš právní řád presumuje svéprávnost u všech fyzických osob, kterým nebyla omezena na základě rozhodnutí civilního soudu. Tudíž se tato podmínka bude prokazovat čestným prohlášením dané osoby obsahujícím identifikaci a podpis společníka.

Splnění podmínky bezúhonnosti se dá prokázat výpisem z rejstříku trestů, které si obvykle rejstříkový soud obstará sám, pokud se nejedná o cizince ze země mimo Evropskou unii. V takovémto případě je na místě daný výpis předložit, popřípadě čestné prohlášení za situace, že v dané zemi není veden příslušný rejstřík trestů.

Poslední podklad, jenž musí být přiložen k danému návrhu na zápis, je čestné prohlášení orgánu obchodní korporace ohledně toho, že souhlasí se zápisem do rejstříku jakožto člena orgánu obchodní korporace. Toto prohlášení musí být podepsáno příslušným orgánem a podpis je třeba následně úředně ověřit.⁷⁶

Krom již zmíněných listin požadovaných ZVR existuje celá řada dokumentů, jež musí být k návrhu přiloženy, ale které nevyplývají ze zákona, tudíž je třeba jejich výčet dovodit z povahy věci.

První takovou listinou je notářský zápis o založení společnosti, kterým se prokazuje úspěšné ujednání všech podstatných náležitostí budoucí společnosti v rámci společenské smlouvy nebo zakladatelské právní listiny. Dalšími přílohami je prohlášení správce vkladů o vnesení vkladů, a pokud jsou do společnosti vnášeny i nepeněžitě vklady, tak poté i jejich ocenění ve formě znaleckého posudku. Poté, co jsou vklady splněny, banka vydá správci potvrzení o splnění vkladové povinnosti, které by taktéž mělo být přiloženo k návrhu na zápis do rejstříku.⁷⁷

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ POKORNÁ: *Obchodní korporace...*, s. 267.

3 Řízení ve věcech zápisu do obchodního rejstříku

V této kapitole se budu věnovat samotnému řízení o zápisu společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku, ke kterému dochází v návaznosti na právní jednání společníků, jímž si postupně v krocích popsaných v předchozí kapitole ujednali všechny podstatné náležitosti, způsob fungování a účel společnosti ve formě zakladatelského jednání a shromáždili veškeré podstatné listiny, jež jsou k zahájení tohoto řízení vyžadovány zákonem.

3.1 Podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku

Aby mohla společnost s ručením omezeným provozovat svou činnost a naplňovat tak účel, ke kterému byla společníky založena, nestačí si pouze ujednat vnitřní záležitosti a uspořádání korporace, neboť tyto informace jsou známy pouze osobám, jež se podílely na založení společnosti. Typická společnost s ručením omezeným bude během své existence vstupovat do vztahů se třetími osobami, které nebudou seznámeny se všemi pravidly a specifickým fungováním provozu dané společnosti.

Proto existují veřejné rejstříky, které mají tedy ve vztahu k třetím osobám významnou informační funkci vzhledem k výše uvedeným důvodům a zároveň funkci ochrannou, neboť posilují právní jistotu v rámci obchodního styku. Ta je zajištěna především tzv. principy formální a materiální publicity.

Formální publicita je vyjádřena v § 120, odst. 2 NOZ a značí již zmíněnou veřejnou přístupnost rejstříků, do nichž může každý nahlížet a dělat si z nich výpisy, opisy a kopie, aniž by přitom musel prokázat právní zájem. V § 121 NOZ je poté upravena materiální publicita, jež se dělí na dva další rovnocenné komponenty, jimiž jsou pozitivní a negativní stránka. Princip samotný stanovuje, že údaje zapsané v rejstříku jsou účinné vůči veřejnosti a předpokládá se u ní znalost těchto údajů. Správní orgány musí taktéž tento princip respektovat a v případě, že neexistuje důvodná pochybnost o správnosti údajů zapsaných v obchodním rejstříku, musí při své činnosti vycházet z těchto údajů.⁷⁸

Jeho negativní stránka se projevuje v tom, že osoba zapsaná v rejstříku se nemůže proti třetím osobám jednajícím v dobré víře dovolávat nesprávnosti zapsaných údajů, a to dokonce ani v případě, že danou nesprávnost způsobila jiná osoba, nebo dokonce i rejstříkový soud. Taktéž zde ani není vyžadováno zavinění, má tedy objektivní účinky, jak to již bylo judikováno v rozhodnutí NS se značkou 32 Cdo 2644/99 ze dne 9. 5. 2000.⁷⁹ Pozitivní stránka materiální

⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. února 2011, sp. zn. 5 As 87/2009

⁷⁹ Usnesení NS ze dne 23. března 2009, sp. zn. 22 Cdo 1545/2009

publicity poté znamená předpoklad vědomosti třetích osob o údajích zapsaných v rejstříku a obsažených ve sbírce listin po uplynutí patnáctidenní lhůty od zápisu.⁸⁰

V souvislosti s veřejnými rejstříky je třeba zmínit důležitou směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2009/101/ES ze dne 16. září 2009, jejímž hlavním účelem je stanovit povinnost členským státům přijmout nezbytná opatření pro zajištění povinného zveřejňování určitých listin vyjmenovaných v článku 2 této směrnice prostřednictvím ústředního, obchodního nebo podnikového rejstříku. V České republice budou toto zveřejňování provádět obchodní rejstříky a týká se společností s ručením omezeným a akciových společností.⁸¹

Jak již bylo uvedeno výše, § 42 ZVR upravuje všechny subjekty, jež mají povinnost podat návrh na zápis do tohoto rejstříku. § 46, odst. 2 ZVR pak stanoví, že návrh na zápis společnosti s ručením omezeným budou podávat všichni jednatelé.

Návrh na zápis se podává k věcně a místně příslušnému rejstříkovému soudu. Věcná i místní příslušnost rejstříkového soudu je pevně stanovena § 75 ZVR tak, že o zápisu bude vždy rozhodovat krajský soud, v jehož obvodu leží sídlo vznikající obchodní společnosti.

Pro podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku mají zakladatelé lhůtu v délce šesti měsíců, stanovenou § 9 ZOK. Tato lhůta je ale dispozitivní a ve společenské smlouvě může být ujednána doba jak kratší, tak delší. Pokud však společníci ujednanou nebo zákonem stanovenou lhůtu nedodrží, nastanou stejné účinky jako při odstoupení od smlouvy. Bylo tak upuštěno od dikce § 62, odst. 1 ObZ, který stanovoval lhůtu 90 dnů od založení společnosti nebo od doručení živnostenského průkazu či jiného podnikatelského oprávnění.⁸² Tato lhůta se nedala dispozitivně upravit a její zmeškání mělo za následek, že na základě příslušných podnikatelských oprávnění nebylo možné podat návrh na zápis do obchodního rejstříku, neboť v takovém případě musel rejstříkový soud návrh zamítnout.⁸³ Tato změna povede ke snížení výskytu případů, kdy v důsledku komplikací ve fázi mezi doručením dokladu o podnikatelském oprávnění a podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku budou společníci nuceni zbytečně procházet opětovně celým procesem žádání o vydání živnostenského či jiného oprávnění.

Jednatelé podají návrh na zápis do obchodního rejstříku v českém jazyce pomocí elektronického formuláře umístěného na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti (www.justice.cz). Potřebné listiny mohou jednatelé předložit jak v podobě listinné, tak elektronické. Součástí návrhu musí být taktéž úředně ověřené podpisy všech jednatelů. Tato

⁸⁰ BEJČEK: *Obchodní právo...*, s. 144.

⁸¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/101/ES ze dne 16. září 2009

⁸² LOCHMANNOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva*. 2. vydání. Ostrava: KEY Publishing, 2011, s. 90.

⁸³ DĚDIČ, Jan. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I*. 1. vydání. Praha: Polygon, 2002, s. 421.

podmínka se vztahuje i na případné plné moci a podpisy zástupců.⁸⁴ Jakmile byl jednou takový návrh na zápis do obchodního rejstříku doručen soudu, nemohou ho již navrhovatelé vzít zpět.⁸⁵

Při prvozápisu s. r. o. do obchodního rejstříku budou zapsány údaje, které udává § 146 ZOK, mj. sídlo společnosti, předmět podnikání a činnosti, výše základního kapitálu a podílů společníků, název statutárního orgánu.

3.2 Průběh řízení o zápisu do obchodního rejstříku

Poté, co aktivně legitimované osoby podají návrh na zápis do obchodního rejstříku, rejstříkový soud ex offio zahájí řízení, jehož výsledkem je rozhodnutí o tom, zda bude daná společnost zapsána do rejstříku, nebo nikoliv. Tento postup se primárně řídí úpravou stanovenou druhou částí ZVR, avšak v souladu s § 120 ZVR se bude na tato řízení podpůrně aplikovat i úprava řízení v prvním stupni obsažená v třetí části OSŘ.

Účastníky řízení budou tak, jak to stanovuje § 83 ZVR, vždy osoba, která podala návrh na zápis, a zapisovaná osoba.

První kroky rejstříkového soudu budou směřovat k přezkoumání všech náležitostí podaného návrhu na zápis. V případě, že je návrh stížen jednou z vad, které jsou uvedeny v taxativním výčtu stanoveném § 86 ZVR, tedy například že návrh je podán osobou, jež k tomu nebyla oprávněna, je podán způsobem odlišným od zákonem předepsaného či je nesrozumitelný nebo neurčitý, rejstříkový soud v souladu s § 88 ZVR a za přiměřené aplikace § 43 OSŘ vydá usnesení, jímž vyzve navrhovatele ve lhůtě tří pracovních dnů od doručení návrhu soudu, aby opravil vady návrhu, popřípadě dodal chybějící listiny.

V případě, že tak navrhovatel neučiní, soud již opakovaně navrhovatele nepoučuje a vydá procesní rozhodnutí ve formě usnesení, kterým návrh odmítne. Obligatorní součástí takového rozhodnutí je poučení o vadách, pro které byl návrh odmítnut, a o způsobu, jakým lze tyto vady odstranit.⁸⁶

Zákon o veřejných rejstřících značně limituje rozsah přezkumu, který může rejstříkový soud činit ve vztahu k podanému návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Věcnou stránku návrhu soud zpravidla zkoumat nebude, omezí se pouze na přezkum listin přiložených k návrhu na zápis. Především kontroluje, zda z obsahu listin vyplývají údaje o zapisovaných skutečnostech. Dále se zabývá obchodní firmou zakládané společnosti, zjišťuje, zda není firma klamavá nebo zaměnitelná s jinou firmou, jež už je zapsaná do obchodního rejstříku.⁸⁷ Dále soud zkoumá, zda

⁸⁴ FILIP: *Společnost s ručením...*, s. 57.

⁸⁵ TOMSA: *Základy obchodního práva*, s. 149.

⁸⁶ Uvedený postup je upraven v § 83, 86 a 88 ZVR.

⁸⁷ TOMSA: *Základy obchodního práva...*, s. 150.

není zápis vyloučen z důvodu probíhajícího trestního stíhání proti společnosti nebo výkonu trestu uloženého podle zákona o trestní odpovědnosti právnických osob.⁸⁸

Jednání se obvykle nebude muset nařizovat, neboť všechny potřebné skutečnosti jsou obsaženy přímo v návrhu a přiložených listinách, avšak výjimečně bude ústní jednání nařízeno, aby mohlo být provedeno dokazování v případě nejasných skutečností a rozporů v nich.⁸⁹

3.3 Rozhodnutí o návrhu na zápis do obchodního rejstříku

Po přezkoumání všech náležitostí a příloh návrhu na zápis a ověření, zda zápisu nebrání některá ze zákonem stanovených skutečností, rejstříkový soud vydá o podaném návrhu meritorní rozhodnutí ve formě usnesení. Toto rozhodnutí má konstitutivní povahu, neboť dnem zápisu vzniknou společnosti práva a povinnosti.

Existují ale určité situace, za kterých toto usnesení rejstříkový soud vydávat nebude. První takovou situací je, pokud rozhodnutí orgánu veřejné moci slouží jako podklad pro zápis. Protože je rozhodnutí veřejného orgánu veřejnou listinou, uplatní se v těchto případech presumpce správnosti obsahu veřejné listiny, což má mít za důsledek, že rejstříkový soud bude listinu a její obsah považovat za pravdivou, pokud někdo nepředloží důkaz, který by prokazoval její nesprávnost.

Druhým takovýmto případem je, že společníci si nechali vypracovat zápis od notáře. Notář v takovéto situaci poté zkoumá daný návrh z hledisek, jež mu předepisuje notářský řád (dále jen NŘ) a ZVR. Když jsou všechny podmínky splněny, sepiše notářský zápis. Tato veřejná listina poté plní stejnou funkci jako rozhodnutí rejstříkového soudu a slouží jako podklad pro zápis společnosti do obchodního rejstříku. Zákonodárce tak v tomto případě přenáší kontrolu správnosti a zákonnosti z rejstříkového soudu na notáře, což vede výměnou za zvýšenou odpovědnost notářů k zrychlení činnosti a snížení míry zahlcení rejstříkových soudů.

Poslední případ, kdy rejstříkový soud nevydává meritorní rozhodnutí o zápisu v podobě usnesení, je situace, kdy mají zapisované skutečnosti podklad v osvědčení ohledně zákonných požadavků, které sepsal notář při zapisování přeshraničních přeměn do obchodního rejstříku. Tyto situace jsou ale poměrně vzácné a budou se vyskytovat spíše ojediněle.⁹⁰

Rejstříkový soud má pro vydání rozhodnutí nebo ve výše uvedených případech pro přímý zápis společnosti do obchodního rejstříku lhůtu pěti pracovních dnů od doručení návrhu. Tuto lhůtu stanovuje § 96 ZVR a nedá se prodloužit, protože pokud rejstříkový soud lhůtu nedodrží, uplatní se fikce podle § 98 ZVR a zápis se bude považovat za provedený ke dni následujícímu po

⁸⁸ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 44.

⁸⁹ TOMSA: *Základy obchodního práva*, s. 151.

⁹⁰ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 45.

posledním dnu této pětidenní lhůty. Ta se může ovšem pozastavit v situacích, kdy zápisu brání určitá skutečnost. Tyto překážky vyjmenovává § 96, odst. 3 a § 97 ZVR a jsou jimi skutečnosti, že návrh nebo listiny nebyly podány v českém jazyce, nebyl zaplacen soudní poplatek, došlo ke změně návrhu nebo k tomu, že rejstříkový soud vydal rozhodnutí, jež mu brání pokračovat v řízení, zejména pak ohledně přerušení řízení nebo místní příslušnosti. V těchto situacích se výše uvedená pětidenní lhůta přerušuje a počíná běžet až doručením českého překladu, zaplacením soudního poplatku, doručením změněného návrhu nebo odpadnutím překážky v řízení.

Poté, co rejstříkový soud vydá rozhodnutí a provede zápis, má podle § 102 ZVR notifikační povinnost, jež spočívá ve vyrozumění společníků zapsané společnosti ve formě výpisu z obchodního rejstříku, který je jim doručen ve lhůtě tří dnů od provedení zápisu.

S okamžikem vzniku společnosti se pojí několik významných důsledků. Prvním z nich je nabytí právní osobnosti, což společnosti umožní nabývat pro sebe práva a povinnosti a uskutečňovat činnost, pro kterou byla založena. Taktéž okamžikem vzniku korporace nabyde vlastnická práva ke všem předmětům vkladů, jež do ní společníci vložili jakožto svůj vstupní vklad. To neplatí u nepeněžitých vkladů v podobě nemovitosti, ke kterým vznikne vlastnické právo teprve okamžikem, kdy je daný převod vlastnictví zapsán do katastru nemovitostí. Takovýto návrh může katastru podat jak korporace, tak vkladatel nemovitosti, popřípadě i jiné dotčené osoby.⁹¹ Řízení o zápisu do obchodního rejstříku je tradičně považováno za řízení nesporné.⁹²

§ 120 ZVR stanovuje subsidiární aplikaci ustanovení OSŘ, z čehož se dá vyvodit, že v případě, že rejstříkový soud vydá rozhodnutí, kterým alespoň částečně nevyhoví navrhovatelům, tak mají právo proti rozhodnutí v patnáctidenní lhůtě od doručení výpisu podat odvolání podle § 201 OSŘ. Za předpokladu splnění zákonem stanovených podmínek připadá v úvahu i aplikace mimořádných opravných prostředků upravených v § 228 a násl. OSŘ, neboť rozhodnutí v rámci rejstříkového řízení nespadá do žádné z taxativně stanovených výjimek nepřipustnosti pro podání daných opravných prostředků.

3.4 Ohlašovací povinnosti po zápisu do obchodního rejstříku

I když celý proces zakládání končí okamžikem zápisu korporace do obchodního rejstříku, obvykle návazně na zápis vznikne korporaci řada dalších povinností, které musí splnit před započetím činnosti. Tyto povinnosti se budou lišit dle typu daného podnikání. Nejdůležitějšími z těchto povinností je registrace k příslušným daním, jež musí v rámci své činnosti čerstvě vzniklá společnost odvádět. Nejzákladnějšími kategoriemi jsou registrace k dani z příjmu, jež musí být

⁹¹ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 21.

⁹² ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 16.

v souladu s § 17, odst. 1 zákona o daních z příjmů provedená do 15 dnů od vzniku společnosti a registrace k dani z přidané hodnoty, k níž je dle § 6, odst. 1 zákona o daních z přidané hodnoty povinna každá osoba, jejíž obrat za nejvýše 12 bezprostředně předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců přesáhne 1 000 000 Kč, s výjimkou osoby, která uskutečňuje pouze plnění osvobozená od daně bez nároku na odpočet daně. Plátcem daně se stane prvním dnem měsíce následujícího po měsíci, kdy dosáhla daného obratu.

V případě, že nově vzniklá společnost s ručením omezeným bude ke své činnosti využívat automobily nebo nemovitosti, je povinna registrovat se jako plátce silniční daně a daně z nemovitých věcí tak, jak to stanovuje § 2 zákona o silniční dani a § 3 zákona o dani z nemovitých věcí.

V situacích, kdy se na činnosti korporace budou podílet nejen společníci, ale je potřeba najmout i zaměstnance, je korporace povinna splnit ohlašovací povinnost, která je na zaměstnavatele kladena ve zvláštních předpisech. Tato ohlašovací povinnost bude obvykle vznikat vůči zdravotním pojišťovnám, správě sociálního zabezpečení, úřadu práce a dalších.⁹³

⁹³ ŠÍNOVÁ: *Civilní proces*, s. 16.

4 Zápis společnosti do obchodního rejstříku notářem

Zakladatelé obchodní společnosti mají po úspěšném založení společnosti na výběr mezi dvěma alternativami. Buď mohou podat klasický návrh na zápis do obchodního rejstříku následovaný rejstříkovým řízením, jež je zakončeno procesním nebo meritorním rozhodnutím rejstříkového soudu.

Druhou možností, kterou společníci oplývají, je obrátit se na notáře. V takovém případě žádné rejstříkové řízení neproběhne, neboť notář zde plně nahrazuje činnost rejstříkového soudu. Takový postup je značným urychlením a zjednodušením celého procesu zápisu společností do obchodního rejstříku, neboť oproti rejstříkovému řízení, které může trvat poměrně dlouhou dobu, zvláště v případě komplikací nebo nejasností při soudním řízení, je zápis notářem dokončen v řádu 1–3 pracovních dnů a je spojen s mnohem nižšími poplatky, jak si dále ukážeme v kapitole o nákladech procesu vzniku a založení korporace. Jelikož nejde o řízení jakožto v případě zápisu rejstříkovým soudem, procesní předpisy o řízení ve věcech obchodního rejstříku se v tomto případě vůbec neaplikují, místo nich se zápis bude řídit ustanoveními NŘ. Samozřejmostí pak bude nestrannost jednání notáře, jehož činnost musí splňovat stejná zákonná kritéria, která se kladou i na činnost rejstříkového soudu.⁹⁴ Tuto možnost navrhovatelům ZVR stanovuje v části třetí, § 108–118.

Notář v takovém případě vyhotoví podkladový notářský zápis podle § 70 (speciální úprava) a § 62 (obecná úprava) NŘ. Tento podkladový notářský zápis bude obsahovat všechny zapisované skutečnosti a vyjádření notáře o tom, že právní jednání a jeho obsah jsou v souladu s právními předpisy a zakladatelským právním jednáním, popřípadě informace o splnění jakýchkoliv jiných požadovaných formalit. Tento zápis notář sepiše pouze za předpokladu, že mu byly předloženy všechny požadované listiny.

V případě, že byly splněny všechny podmínky a zápisu nic nebrání, notář, který sepsal podkladový notářský zápis, bezodkladně převede v souladu s § 113 ZVR všechny listiny, jež to umožňují, do elektronické podoby a ty pak vloží dálkovým způsobem do sbírky listin, kterou vede rejstříkový soud. Ty, u kterých elektronický převod není možný, doručí bez zbytečného odkladu rejstříkovému soudu. Poté soud provede zápis do rejstříku dálkovým způsobem.⁹⁵

V případě, že notář odmítne v souladu s § 112 ZVR provést zápis do rejstříku, netvoří toto odmítnutí překážku pro zahájení klasického řízení ve věcech obchodního rejstříku podle § 78 ZVR.

⁹⁴ DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezeným*, s. 52.

⁹⁵ § 108 a 113 ZVR

5 Založení společnosti s ručením omezeným manžely nebo jedním z manželů

Při zakládání společnosti s ručením omezeným můžeme narazit na problém, pokud se některý ze společníků nachází v platně uzavřeném manželství. V takovém případě totiž vznikají otázky typu, kde se bude nacházet vlastnické právo k obchodnímu podílu v rámci společného jmění manželů (dále jen SJM), kdo bude moci vykonávat práva spojená s obchodním podílem a samozřejmě i komu připadne vlastnictví obchodního podílu v případě ukončení manželství rozvodem a vypořádáním SJM.

Tyto otázky řešil již starý OZ, který v § 143, odst. 2 stanovil, že pokud se jeden z manželů stane za doby trvání manželství společníkem obchodní společnosti nebo družstva, jakékoliv nabytí podílů či práv a povinností nezakládá druhému manželovi účast na společnosti.⁹⁶

Tento výklad byl poté doplněn NS, který ve svém rozhodnutí NS 22 Cdo 1745/2009 určil, že obchodní podíl, jenž nabyde jeden manžel za trvání manželství, tvoří společnou majetkovou hodnotu, která se při rozvodu stane předmětem majetkového vypořádání, a že pouze manžel, který je společníkem, bude nabývat práva a povinnosti vyplývající z obchodního zákoníku, společenské smlouvy a jiných předpisů, které se týkají činnosti společníků, avšak právo nakládat s tímto obchodním podílem bude náležet i manželovi druhému, což mimo jiné znamená i to, že absence souhlasu druhého manžela s převodem vlastnictví obchodního podílů zakládá relativní neplatnost, které se může druhý manžel dovolat.⁹⁷

V NOZ tento specifický případ upravuje § 715 a následující. § 715 stanovuje základní pravidlo, které říká, že pokud je součástí SJM použita k podnikání jednoho z manželů v takovém rozsahu, že je to nepřiměřené majetkovým poměrům manželů, je potřeba souhlasu druhého manžela k prvnímu použití tohoto majetku. Případný nesouhlas by stejně jako za minulé úpravy vedl k relativní neplatnosti, které by se mohl manžel dovolat. Odstavec dva pak jen upravuje obdobnou aplikaci tohoto pravidla pro případy, kdy je součástí SJM použita k nabytí podílu nebo ručení za dluhy společnosti opět v nepřiměřené míře k majetkovým poměrům manželů.⁹⁸

Právní věda se v současné době zabývá otázkou, zda se společník, který se koupě obchodního podílů neúčastní, stává automaticky společníkem obchodní korporace, či nikoliv. Autoři komentáře od Wolters Kluwer argumentují, že postavení společníka ve společnosti není majetkovou, nýbrž osobní hodnotou, tudíž se na tyto situace § 709 NOZ nedá aplikovat,⁹⁹ mimo

⁹⁶ § 143 odst. 2 OZ

⁹⁷ Usnesení NS ze dne 23. března 2009, sp. zn. 22 Cdo 1545/2009

⁹⁸ § 715 NOZ

⁹⁹ ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek II (§ 655 až 975)*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., s. 125-127.

jiné i proto, že kdyby se stejné pravidlo aplikovalo i na ostatní případy, mohlo by to vést k situacím jako např. porušení zákona o advokacii, kdyby se společníkem advokátní kanceláře stal i manžel, který nesplňuje podmínky pro výkon advokacie. Řešení této otázky by měla pak přinést připravovaná vládní novela NOZ, jež by měla stanovit, že nabytí podílu nezakládá druhému manželovi účast na společnosti.¹⁰⁰

Odlišná situace by nastala v případě, že oba manželé budou mít vůli stát se společníky při nabytí podílu. V takovém případě přichází v úvahu aplikace § 32, odst. 4 ZOK, který stanovuje, že společníci si musí stanovit správce, který bude o společnou věc pečovat.¹⁰¹ Tato péče by v takovémto případě zahrnovala standardní výkon práv a povinností spojených s obchodním podílem.

Manželé mají možnost si formou notářského zápisu nechat upravit rozsah zákonného SJM, tudíž mají možnost upravit podmínky nabytí a správy podílu do budoucna dle jejich vlastní vůle. Může také nastat situace, že z důvodů určených v § 724 NOZ rozhodne soud o zrušení nebo zúžení stávajícího SJM. V takovémto případě budou mít manželé možnost si režim založený rozhodnutím soudu změnit smlouvou manželů v souladu s § 725 NOZ.

¹⁰⁰ Novela občanského zákoníku, sněmovní tisk 642/0.

¹⁰¹ FILIP: *Společnost s ručením...*, s. 30.

6 Náklady procesu založení a vzniku společnosti s ručením omezeným

Vklady do společnosti, kterými společníci nabývají majetkovou účast na společnosti, nejsou jediná finanční investice, kterou musí zakladatelé podstoupit před zahájením podnikání, neboť celý proces vzniku a založení společnosti s ručením omezeným je spojen s řadou dodatečných nákladů. V této kapitole je chronologicky zmapuji.

Taktéž je zde vhodné zmínit zákon č. 161/2006 Sb., kterým byl dne 23. 5. 2016 novelizován zákon o soudních poplatcích (dále jen ZoSP) za účelem implementace požadavku vyplývajícího z nařízení č. 1303/2013 o Evropských strukturálních a investičních fondech. Cílem této novelizace bylo snížit náklady na založení a vznik společnosti s ručením omezeným a obdobných forem pro malé a střední podnikání na 100 euro a dobu celého procesu na tři dny.¹⁰²

První náklady, které je třeba uhradit, vznikají již při splácení vkladů do společnosti. V případě peněžitých vkladů bude muset společníky určený správce vkladů zřídit u finanční instituce účet, na který budou vklady ukládány, aby byly finanční prostředky chráněny a všichni společníci měli přístup k informaci, kolik se nachází na účtu finančních prostředků a do jaké míry jsou tedy již vklady do společnosti splaceny. Výše takových nákladů se bude lišit dle jednotlivých bank a jejich sazebníků, ale obvykle by se měla pohybovat v řádech stovek korun, nehledě na to, že mnohé banky nabízí speciální zvýhodněné podnikatelské účty přesně pro takový účel.

V případě, že budou společníci vkládat do společnosti vklad nepeněžitý a budou ho muset v souladu s požadavky ZOK nechat ocenit znalcem, vznikne jim takto poměrně vysoký náklad v podobě platby za vyhotovení znaleckého posudku, jehož výše se bude odvíjet od povahy a rozsahu nepeněžitého vkladu. Dá se tedy předpokládat, že poplatek za vypracování běžného znaleckého posudku se bude pohybovat v řádech tisíců, nicméně v případě, že jsou do společnosti vkládány rozsáhlé nepeněžité vklady jako např. obchodní závod, může tento náklad značně narůst.¹⁰³

Dále je třeba zmínit drobné poplatky vznikající v rámci shromažďování podkladů pro zápis společnosti notářem nebo v rámci rejstříkového řízení. Těmi jsou poplatek ve výši 100 Kč za vydání výpisu z evidence rejstříku trestů, který notář vyžaduje pro zápis společnosti, jak je stanoveno v položce Y notářského tarifu, dále poplatek ve výši 30 Kč za úřední ověření podpisu na souhlasu s umístěním sídla v souladu s § 14, odstavcem 2 ZVR. K tomuto poplatku se váže

¹⁰² MURÁR, Filip. *Kolik stojí založit společnost s ručením omezeným?* [online]. epravo.cz, 24. 11. 2006 [cit. 20. 4. 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/kolik-stoji-zalozit-spolecnost-s-rucenim-omezenym-104072.html>>.

¹⁰³ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 22.

i další náklad v podobě pořízení příslušného výpisu z katastru nemovitostí, který společníky přijde na 100 Kč. Pokud nebude v zakladatelském právním jednání udělen souhlas společníka nebo jednatele se zápisem do obchodního rejstříku v souladu s § 12 ZVR, budou muset společníci uhradit taktéž poplatek ve výši 30 Kč za úřední ověření podpisu na takovémto souhlasu.¹⁰⁴

V případě, že budou společníci zakládat společnost s ručením omezeným za podnikatelským účelem, budou muset uhradit poplatek spojený se získáním podnikatelského oprávnění. To má nejčastěji podobu ohlášení živnosti. V případě, že živnost bude volná, správní poplatek bude činit 1 000 Kč za všechny živnosti dohromady, zatímco u ostatních druhů živnosti 1 000 Kč za každou živnost.

Notáři náleží v souladu s položkou A notářského tarifu za sepsání notářského zápisu o zakladatelském právním jednání o založení společnosti s ručením omezeným, které obsahuje jen povinné náležitosti předepsané NOZ a ZOK a podle kterého má být vkladová povinnost splněna splacením v penězích, odměna ve výši 2 000 Kč, jestliže notář, který notářský zápis sepsal, provede na žádost a na jeho podkladě zápis společnosti do obchodního rejstříku.¹⁰⁵

Společníci musí rovněž uhradit odměnu notáře za sepsání notářského zápisu o osvědčení pro zápis do veřejného rejstříku podle § 109 ZVR ve výši 1 000 Kč v souladu s položkou R notářského tarifu a 300 Kč odměnu notáře za zápis do veřejného rejstříku a úhrn úkonů s ním spojený v souladu s položkou S notářského tarifu.

V případě, že by si společníci pro zápis zvolili klasické řízení o zápisu vedené před rejstříkovým soudem, budou povinni uhradit soudní poplatek ve výši 6 000 Kč v souladu s položkou 11, odst. 1, písm. b) ZoSP. Jde tedy o mnohem nákladnější variantu a většina zakladatelů si spíše zvolí levnější a rychlejší metodu zápisu notářem.

Na základě výše uvedeného rozboru nákladů vzniku dojdeme k závěru, že pokud chtějí společníci založit standardní společnost s ručením omezeným za použití notáře, bez jakýchkoliv nepeněžitých vkladů, tedy méně nákladným způsobem, a pomineme náklady na získání podnikatelského oprávnění, pak je stejně celý proces bude stát okolo 3 500 Kč. Nehledě na to, že obvykle je notář i plátcem daně z přidané hodnoty, tudíž cílová částka naroste o dalších 21 %. Cíl stanovený ZoSP tedy nebyl naplněn, nicméně jde o krok správným směrem, který by v budoucnu měl být následován dalšími novelizacemi za účelem zjednodušení a zlevnění celého procesu založení a vzniku společností.

¹⁰⁴ MURÁR, Filip. *Kolik stojí založit společnost s ručením omezeným?* [online]. Epravo.cz, 24. listopadu 2006 [cit. 20. dubna 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/kolik-stoji-zalozit-spolecnost-s-rucenim-omezenym-104072.html>>.

¹⁰⁵ Notářský tarif, položka A

6.1 Společnosti s ručením omezeným na klíč

Společnosti na klíč, jinak též *ready-made společnosti*, jsou komerčním nástrojem, který šetří čas spojený s nutnou administrativou při zakládání společnosti. Takové korporace již prošly celým procesem vzniku a založení, jsou zapsány do obchodního rejstříku a připraveny na to, aby je někdo převzal a začal v jejich rámci provádět podnikatelskou činnost, popřípadě jiný účel.

Výhodou zakoupení 100% obchodního podílu v takovéto společnosti je bezpochyby rychlost procesu a jednoduchost daného řešení, jež umožní společníkům zabývat se jinými, důležitějšími aspekty budoucího podnikání. Na druhou stranu tato výhoda ztratila s právní úpravou od 1. 1. 2014 poměrně značnou část svého rozsahu, neboť možnost společníků využít přímého zápisu notářem celý proces vzniku a založení značně zrychlila oproti předchozí právní úpravě.

Druhou výhodou, již obvykle podnikatelé nabízející takové společnosti u svých nabídek zmiňují, je fakt, že společnost má již splacené vklady do základního kapitálu. Toto tvrzení je ale přinejmenším problematické, neboť jednatel nově vzniklé společnosti obvykle musí podepsat prohlášení, že na pokladně společnosti převzal částku ve výši základního kapitálu, ve skutečnosti však tuto částku vybral právě zakladatel společnosti na klíč. Společnost tak bude vykazovat zdroje, které již nemá, což je v rozporu s právem a může mít důsledky především v účetní rovině.¹⁰⁶

Ve výše uvedeném rozboru nákladů procesu vzniku a založení společnosti jsem došel k závěru, že pokud chtějí společníci ušetřit a zvolí nízkonákladový způsob v podobě zápisu notářem, celý proces vyjde zhruba na 3 500 Kč, nicméně při pohledu na nabídky korporací, jež tyto ready-made společnosti nabízí, je jasné, že při zakoupení společnosti na klíč platí zakladatelé přírážku ve výši zhruba 75–200 %, neboť běžné ceny takových společností začínají na 5 500–6 000 Kč. Je tedy otázkou, zda se společníkům vyplatí investice v podobě 2 000–3 000 Kč navíc výměnou za úsporu 1–3 dnů, které tímto postupem ušetří.

¹⁰⁶ POKORNÁ: *Obchodní společnosti...*, s. 23.

7 Komparace s právní úpravou založení společnosti s ručením omezeným v Německu

Při výběru právní úpravy vhodné ke komparaci jsem zvažoval více možných přístupů. Zavrhl jsem nakonec lákavou možnost komparovat českou právní úpravu problematiky zakládání společnosti s ručením omezeným s úpravou v USA či v jiné anglofonní zemi. Ačkoli anglosaská právní úprava má v oblasti obchodního práva rostoucí vliv, pokud bych chtěl komparovat se vzdálenou právní úpravou, bylo by nutné vytvořit obsáhlý teoretický rámec a vysvětlit společenský a historický kontext, což by bezpochyby přesáhlo vymezený rozsah této práce.

Nejen v českém právním prostředí se často setkáváme s nedotaženými komparacemi. Autoři často z pragmatických důvodů používají jako první vylučovací kritérium jazyk a blízkost právní tradice, podobně jako jsem učinil já. Avšak selhávají v práci s metodou, tzn. nevytvoří si zobecňující hypotézu, podle které budou srovnávat jednotlivé systémy mezi sebou navzájem.¹⁰⁷

Abych se toho vyvaroval, rozhodl jsem se tedy jít cestou dvoupřípadové studie srovnání nepodobnějších případů (*the most similar cases*),¹⁰⁸ což je metoda, pomocí které se snažíme najít „případy, které se podobají ve všech klíčových aspektech kromě faktoru, který způsobuje odlišné výsledky v každém ze sledovaných případů“.¹⁰⁹ Jinými slovy snažím se najít takové případy, které se co možná nejvíce liší v nezávislých proměnných, což umožňuje izolovat jejich vliv na závislé proměnné¹¹⁰ a následně formulovat zobecňující hypotézy o fungování právních systémů, kterou je v budoucnu možno zkoumat na jiných případech.

Vycházím z toho, že německá úprava historicky předcházela rakouskouherskou úpravu, která ji celkem věrně napodobila, proto je velmi podobná české úpravě. Rakouská úprava společností s ručením omezeným byla převzata recepčním zákonem 1918 a stala se součástí československé právní úpravy. Až na lehké modernizace ve 20. letech se československá úprava příliš neměnila a navázala na ni až česká úprava v 90. letech.¹¹¹ Jelikož GmbH vznikly ve snaze

¹⁰⁷ VAN TOOR, Dave. Case selection in Comparative Law based on Hofstede's Cultural Psychology Theory. *Law and Method*. 2006, Special Issue – Comparative Law, s. 1 –15. Dostupné na <<http://www.lawandmethod.nl/tijdschrift/lawandmethod/2017/10/lawandmethod-D-17-00005>>.

¹⁰⁸ Podrobněji tuto metodu rozebírají např. KOSAŘ, David, PETROV, Jan. Jak vybrat „případy“ do případové studie a pracovat s nimi v právu: poznatky z výzkumu na pomezí práva a politologie. *Jurisprudence*, 2006, roč. 2006, č. 6, s. 21 – 30.

¹⁰⁹ KOSAŘ: *Jak vybrat „případy“*..., s. 27.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 28.

¹¹¹ Podrobněji k tom viz DVOŘÁK: *Společnost s ručením omezením*, s. 4 – 5.

o umožnění konkurenceschopnosti vůči anglickým podnikům,¹¹² budu předpokládat, že základní nastavení GmbH je výhodné pro začínající podnikatele, což může být samozřejmě vyvráceno.

Základním předpokladem mé analýzy je tedy podobnost právního prostředí a úpravy, která mi umožní zkoumat vliv dílčích odlišností v oblasti zakládání s. r. o. a GmbH, které na první pohled mohou působit podružně (např. rozdíl ve výši zakladatelského podílu), ale já mohu za pomoci izolace vlivu třetích proměnných (tedy historického a politického kontextu v době vzniku jádra úpravy) uvažovat o tom, jaký vliv mají na příznivost nastavení právního systému pro začínající podnikatele. Základní hypotéza zní, že německá úprava je pro začínající podnikatele příznivější, neboť jim poskytuje lepší podmínky pro jednoduché založení GmbH (německé obdoby společnosti s ručením omezeným).

7.1 Zařazení GmbH v rámci zákona o GmbHG a srovnání základních náležitostí s českou úpravou

Německá zkratka GmbH (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*) znamená totéž, co česky společnost s ručením omezeným. Základní úprava je obsažena v zákoně *Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (Dále jen GmbHG)*, tedy v zákoně o společnostech s ručením omezeným. Stěžejní pro zakládání společností s ručením omezeným jsou oddíl 1, který obsahuje úpravu zakládání společností (*Errichtung der Gesellschaft*) v rozsahu paragrafů 1–12, a oddíl 6, který upravuje registrační poplatky, trestněprávní a správněprávní pokuty (*Ordnungs-, Straf- und Bußgeldvorschriften*), v rozsahu paragrafů 78–88.

Zákonodárce se pokusil o reformu v roce 1969, kdy mělo být do GmbHG přidáno cca 300 nových paragrafů. Návrh zákona nebyl schválen. Odpůrci mu vyčítali přílišnou snahu o perfekcionalismus a snahu o vytváření legálních definic, neboť hnacím motorem změn byla v případě úpravy GmbH v Německu vždy judikatura. Soudy dávaly vždy důraz především na ochranu věřitelů a společníků s menšinovým podílem. Výhodou tohoto přístupu je především flexibilita a příležitost přezkoumat zásady vyplývající ze zákona v podmínkách soudní praxe. Pokud se neotestují, je zde možnost provést opravy bez nutnosti zásahu zákonodárce.¹¹³ Kvůli tomu se obsáhla reforma z konce 60. let neujala.

Úspěšné reformy úpravy GmbH měnily většinou jen dílčí věci. Což je příklad i reformy z 80. let, která zvýšila výši základního kapitálu na více než dvojnásobek původní výše a posílila práva na informace společníků vůči jednatelům – zavedením tzv. práva na standardizované

¹¹² OPPENLÄNDER, Frank, TRÖLITZSCH, Thomas. *Praxisbandbuch der GmbH-Geschäftsführung*. 2. vydání. München: C. H. Beck, 2011, s. 1 – 2. Dostupné také na <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-400-W-oppenlaendertroelitzschhdbgmbhgf-NAME-Dok_1-GL-I>.

¹¹³ Tamtéž, s. 3 – 4.

informace (zakotveno v § 51 GmbHG). Naopak pokusy o standardizaci některých judikaturou ustálených prvků (např. zařazení tzv. nahraditelné akcionářské půjčky do textu zákona) se neseťkaly s úspěchem.¹¹⁴ Výraznější ingerenci cizího prvku do německého systému představuje až judikatura Evropského soudního dvora.

Ve srovnání pak důvodová zpráva k ZOK vyčítá svému předchůdci, obchodnímu zákoníku, důsledný formalismus a přísnost nároků na praxi, sklony k „odvĕtvotvornosti“ a „setrvávání na názorech o komplexnosti a svébytnosti obchodního kodexu“.¹¹⁵ V českém prostředí se podle některých názorů sice v 90. letech vyskytla příležitost převzít celou německou či snad rakouskou úpravu GmbHG jako celek a zařadit ji do českého právního řádu, avšak tato příležitost nebyla využita. V českém prostředí se postupně utvářela judikatura, která účinky normy zmírňovala.

7.2 Možný účel

GmbH lze založit pro jakýkoli účel, který není zákonem přímo vyloučen. Na úpravu obsaženou v zákoně o GmbHG se subsidiárně použije BGB, které v případě obchodních společností pracuje v § 134 s termínem tzv. zákonného zákazu (*ein gesetzliches Verbot*) a v § 138 s jednáním v rozporu s dobrými mravy (*gegen die guten Sitten*).¹¹⁶

Podle § 134 BGB jsou ujednání v rozporu se zákonem neplatná, pokud ze zákona nevyplyvá něco jiného. Profesor Rüßmann k výkladu tohoto ustanovení uvádí, že ne každé porušení zákona může mít za následek neplatnost ujednání, je proto třeba vždy zkoumat význam a účel zákazu. Něco jiného ovšem platí v případě, že zákon sám vymezuje konkrétní příklady neplatného ujednání výslovně nebo v případě, že bylo úmyslem jednajícího jednat protiprávně.¹¹⁷ BGB v § 138 uvádí, že neplatné je ujednání v rozporu s veřejným pořádkem, tedy zavádí další neurčitý pojem. Kromě veřejného pořádku však zmiňuje, že neplatné ujednání, při kterém jednající zneužije nesnáze, nezkušenost, nedostatek řádného úsudku nebo značnou slabost vůle druhého nebo třetí osoby nebo slibuje poskytnout druhému prospěch v podobě finanční výhody, který je nápadně nepřiměřený prováděné činnosti.

GmbH lze založit za účelem ekonomickým, pro odbornou činnost, či za tzv. ideálním účelem, tedy např. s charitativním, sportovním či jiným nevýdělečným účelem. Na rozdíl od české úpravy nepřipouští zákon formu GmbH za účelem výkonu advokacie či notářství, avšak

¹¹⁴ OPPENLÄNDER: *Praxisbandbuch*..., s. 1 – 2.

¹¹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. února 2012, s. 2.

¹¹⁶ GOLOMBEK, André. *Beck'sches Steuer- und Bilanzrechtslexikon*. 40. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1.

¹¹⁷ RÜSSMANN, Helmut. *Gesetzeswidrigkeit* [online]. Hruessmann.jura.uni-sb.de, 12. května 2016 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://ruessmann.jura.uni-sb.de/bvr2006/Vorlesung/gesetzwi.htm>>

umožňuje tuto formu pro výkon praxe lékařů, zubařů a daňových poradců a některých dalších povolání.¹¹⁸

7.3 Požadované listiny

V souladu s § 8 GmbHG musí být k návrhu na zápis přiložena sada dokumentů, bez jejichž kompletního výčtu nemůže rejstříkový soud společnost zapsat do rejstříku. Prvním a nejvýznamnějším takovým dokumentem jsou stanovy zakládané společnosti neboli *Gesellschaftsvertrag*. Jde o obdobu české společenské smlouvy, neboť zakladatelé si zde upravují limity společnosti, budoucí vztahy mezi společníky a řadu jiných podstatných náležitostí, jako je obsazení orgánu společnosti nebo pravidla pro svolávání valných hromad.¹¹⁹

V případě, že bude stanovy podepisovat i právní zástupce v souladu s § 2, odst. 2 GmbHG, je potřeba k nim přiložit i plnou moc daného právního zástupce. Tyto stanovy mohou být k zápisu přiloženy v originálním provedení nebo v úředně ověřené kopii.¹²⁰ Pokud nebyl ve stanovách zvolen jednatel, musí být k zápisu přiložen i dodatečný dokument určující osoby, jež budou jednat za společnost. Další potřebnou listinou je seznam společníků, již splnili podmínky stanovené § 40 GmbHG, podepsaný těmito společníky žádajícími o registraci. Za situace, kdy je to umožněno stanovami a jsou do společnosti vkládány nepeněžitě vklady, je potřeba k návrhu na zápis přiložit taktéž dokumentaci, která prokáže výši hodnoty těchto nepeněžitých vkladů a že tato výše odpovídá hodnotě obchodního podílu, jež společníci obdrželi výměnou za tento vklad. Posledním potřebným dokumentem je pak čestné prohlášení jednatelů, že splňují všechny podmínky dle § 6, odst. 2 GmbHG pro ustanovení do funkce a že jim v tom nebrání žádná překážka, a listina prokazující, že vklady byly splaceny a jednatelé s nimi mohou volně disponovat.

7.4 Podání návrhu na zápis do rejstříku

Zápis do rejstříku, kterým GmbH vzniká, podle teorie nevytváří soukromoprávní účinek, ale je veřejnoprávním potvrzením procesu zakládání GmbH. Proto je detailům samotného zápisu do rejstříku v předpisech věnována menší pozornost než povoleným účelům GmbH.¹²¹ GmbH jsou zapisovány do německého obchodního rejstříku (*Handelsregister*). Co se týče nákladů na založení společnosti, vstupuje do hry požadavek § 2, který stanoví povinnost notářské formy zápisu stanov, již musí podepsat všichni společníci, a ověřuje je notář.

¹¹⁸ GOLOMBEK, André. *Beck'sches Steuer...*, s. 1.

¹¹⁹ BARTL, Harald a kol. *GmbH-Recht (Heidelberger Kommentar)*. Heidelberg: C. F. Müller, 2013.

¹²⁰ DRES, Franz a kol. *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB Band 1: Allgemeiner Teil §§ 1-240, Allgemeines Persönlichkeitsrecht*. 8. Vydání. Mnichov: C. H. Beck, 2018, s. 732.

¹²¹ Tamtéž, s. 687.

Společnost může být rovněž založena v tzv. zjednodušené formě, pokud nemá víc než tři společníky a jednoho jednatele. Této formě GmbH se říká *Unternehmergeellschaft* (volně přeloženo: podnikatelská společnost). V takovém případě je možné použít tzv. *Musterprotokoll*, vzorový formulář, který je součástí dodatků ke GmbHG. Formuláře jsou k dispozici dva, jeden pro případ, že společnost zakládá jeden jednatel, druhý pro případ, že jednatelů je více.

Původně vládní návrh předpokládal existenci také vzorových společenských smluv a předpokládal dokonce i zavedení vzorových stanov, typizovaných podle toho, na co se která GmbH zaměřuje. Spolkový sněm od toho nakonec upustil, neboť uvedený krok by podle jeho názoru vedl k nízké flexibilitě.

Malé a středně velké GmbH, pro které bylo opatření určeno, by neměly motivaci konzultovat podobu stanov s notářem či jiným poradcem, což ostatně prý v Německu není nikterak drahé, a navíc formulářové stanovy nezohledňují vztah jednatelů k společnosti a výši jeho podílu na základním kapitálu. Takže v konečném důsledku by založení GmbH bez právní rady povedlo ke zbytečným sporům, zejména pak předměty činnosti byly v návrhu zúženy pouze na tři možné („obchod se zbožím“, „produkce zboží“ nebo „služby“) a nebylo možno je kombinovat.¹²²

Podle dat z roku 2017 využilo od reformy z roku 2008 do roku 2017 možnosti zjednodušené formy zápisu jen přibližně 40 000 společností.¹²³ Federální statistický úřad vede v Německu přehled zdanitelných subjektů daní z dodávek a služeb. Podle údajů z roku 2016 bylo zdanitelných GmbH 529 970. Uvedená daň postihuje jen osoby s obratem nad 17 500 EUR.¹²⁴ Z předložených dat nevyplývá, do jaké míry se jedná o překrývající se množiny, avšak už z pohledu na absolutní čísla vidíme, že zjednodušená forma založení je spíše marginálie.

Cena za zápis do rejstříku se v případě GmbH začíná na 400 EUR, přičemž konkrétní výše se odvíjí od počtu společníků a výše základního kapitálu, standardně to bývá kolem 800 EUR.¹²⁵ Další náklady mohou dodatečně vzniknout na základě použití služeb notáře či využití právního poradenství.

¹²² Gesetzentwurf der Bundesregierung Entwurf eines Gesetzes zur Modernisierung des GmbH. Drucksache 16/6140

¹²³ GOLOMBEK, André. *Beck'sches Steuer...*, s. 2.

¹²⁴ Destatis: Statistisches Bundesamt. *Unternehmen melden 2016 Umsätze in Höhe von 6,1 Billionen Euro an* [online]. Destatis.de, 12. ledna 2016 [cit. 18. června 2018]. Dostupné na <<https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesellschaftStaat/OeffentlicheFinanzenSteuern/Steuern/Umsatzsteuer/Umsatzsteuer.html>>.

¹²⁵ GTAI. *Business Registration* [online]. Gtai.de, 12. listopadu 2017 [cit. 20. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/Establishing-a-company/business-registration.html>>.

7.5 Průběh rejstříkového řízení

Kaponig¹²⁶ předkládá praktické úvahy o tom, co by měla společnost učinit, pokud zahájí svou činnost již v počáteční fázi. Z hlediska vznikající odpovědnosti zakladatelů, z hlediska daňového i s ohledem na případnou budoucí nápravu chyb je důležitá přesnost formulací. Proto doporučuje již od počátku vytvářet přehled ve formě kontrolního seznamu (*checklistu*). Notář v přípravné fázi učiní předběžné schválení stanov. Následně je notář povinen prokázat zaplacení schváleného základního kapitálu tak, aby jej bylo možno přidat k zápisu do obchodního rejstříku. Dále (podle § 14 GewO) musí být případné získané živnostenské oprávnění nahlášeno příslušnému orgánu (většinou obci) a musí se přihlásit jako plátce daně, přičemž formulář bývá poskytnut při zápisu do rejstříku.

Nad rámec toho Kaponig doporučuje připojit ještě seznam daňových úlev a získaných povolení a elektronický přenos zahajovací rozvahy a při řízení u rejstříkového úřadu vždy zároveň s tím zahájit řízení pro stanovení statusu pro systém sociálního zabezpečení a registrovat se pro účely pojištění podnikatelské odpovědnosti u komerční pojišťovny a získat daňové identifikační číslo.¹²⁷

7.6 Náklady na založení GmbH

Výše nákladů na založení společnosti s ručením omezeným se liší podle toho, zda se společníci rozhodnout založit standardní GmbH, nebo využijí novou formu UG zavedenou novelou z roku 2008, se kterou jsou spojeny nižší náklady a jednodušší proces založení.

V případě GmbH je největším nákladem shromáždění potřebného minimálního kapitálu ve výši 25 000 EUR. Mimo shromáždění základního kapitálu musí společníci počítat s následujícími náklady:

- Poplatek ve výši 187 EUR za soupis stanov notářem.
- Poplatek ve výši 187 EUR za certifikát stanovující jednatele společnosti.
- Soudní poplatek ve výši 62,50 EUR za žádost o zápis do obchodního rejstříku.
- Náklad na tvorbu seznamu společníků ve výši 96 EUR.
- Dodatečné náklady ve výši zhruba 35 EUR za ověření a výpisy.¹²⁸

¹²⁶ KAPONIG, André. *Die Gründung einer GmbH – Checkliste aus Praxissicht* [online]. Beck.de, 12. dubna 2017 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-BC-B-2017-S-282-N-1>>.

¹²⁷ Tamtéž.

¹²⁸ BÖHRINGER, Walter. Notargebühren bei Geschäftsvorgängen einer GmbH. *BWNotZ*, 2014, roč. 2014, č. 165, s. 166.

Do těchto všech nákladů se musí taktéž započíst 19% daň z přidané hodnoty. V případě, že společníci místo stanov použijí k založení společnosti zjednodušenou formační zprávu, tyto poplatky se o něco sníží:

- Poplatek ve výši 181 EUR za soupis formační zprávy.
- Poplatek ve výši 168 EUR za certifikát formační zprávy zahrnující seznam společníků a určení jednatelů společnosti.
- Soudní poplatek ve výši 42 EUR za žádost o zápis do obchodního rejstříku.
- Dodatečné náklady ve výši zhruba 35 EUR za ověření a výpisy.

Za situace, kdy se společníci rozhodnou založit jednodušší verzi GmbH, tedy *Unternehmergesellschaft*, nemusí shromažďovat základní kapitál ve výši 25 000 EUR, neboť postačí 1 Euro, obdobně jako v české právní úpravě postačuje základní kapitál ve výši 1 Kč, avšak je to provázeno stejnými problémy v rámci obchodního styku. V takovémto případě budou náklady následující:

- Poplatek ve výši 20 EUR (jednočlenná UH) nebo 30 EUR (vícečlenná UH).
- Soudní poplatek ve výši 10–15 EUR za žádost o zápis do obchodního rejstříku.
- Dodatečné náklady ve výši zhruba 35 EUR za ověření a výpisy.

Tento přehled nákladů ovšem zahrnuje pouze základní poplatky, neboť v případě, že společníci budou chtít komplexnější uspořádání své společnosti, budou obvykle muset notáři, popřípadě soudu uhradit dodatečné náklady a cena založení GmbH, popřípadě UH ještě vzroste.¹²⁹

7.7 Rozhodnutí o návrhu na zápis do veřejného rejstříku

Poté, co zakladatelé dodají rejstříkovému soudu všechny potřebné listiny tak, jak to stanovuje § 8 GmbHG, následuje fáze přezkumu, kdy soud zjišťuje, zda jsou dodané listiny v souladu se zákonem, především pak ustanoveními GmbHG a HGB. § 9c GmbHG specificky stanovuje, za jakých předpokladů rozhodne soud o návrhu jeho odmítnutím. Prvním a hlavním důvodem je to, že společnost nebyla správně založena a registrována. Tento důvod je velmi abstraktní, aby pod něj bylo možno zahrnout všechny situace, kdy při postupu založení dojde k odchýlení od zákona v rozporu s jeho smyslem a účelem.¹³⁰ V takovém případě je rejstříkovým soudem návrh odmítnut.

Stejným postupem je rejstříkový soud povinen postupovat za předpokladu, že zakladatelé ocenili výši nepeněžitého vkladu vloženého do kapitálu společnosti na vyšší částku, než je její

¹²⁹ BÖHRINGER: *Notargebühren...*, s. 166.

¹³⁰ BARTL: *GmbH-Recht...*, s. 165 – 167.

skutečná hodnota, a tento rozdíl mezi oceněním a skutečnou cenou není nezanedbatelný. V souladu s odstavcem 2 § 9c GmbHG musí k tomu, aby mohl soud návrh odmítnout z jakéhokoliv důvodu, splněna ještě jedna podmínka a tou je to, že k tomuto závěru soud dojde v důsledku chybějícího nebo neplatného ustanovení stanov za předpokladu, že tato absence nebo neplatnost se dotýká podstatných náležitostí společnosti stanovených § 3 GmbHG, jiných obligatorních údajů, popřípadě údajů, které musí být zaznamenány soudem nebo uvedeny v obchodním rejstříku.¹³¹ Stejným způsobem musí rozhodnout za situace, kdy chybějící nebo neplatné ustanovení porušuje ustanovení, která slouží zcela nebo převážně k ochraně zakladatelů nebo k ochraně veřejného zájmu.

Obdobný postup se uplatní za situace, kdy tato absence nebo neplatnost povede k zneplatnění stanov. V případě, že soud neshledá, že by návrh obsahoval některý z výše uvedených nedostatků, rozhodne kladně a provede zápis do obchodního rejstříku.

¹³¹ BARTL: *GmbH-Recht...*, s. 169.

Závěr

V úvodu závěrečné kapitoly jsem vyslovil hypotézu, že německá úprava je pro začínající podnikatele příznivější, neboť jim nastavuje v oblasti společností s ručením omezeným příznivější podmínky než česká úprava. Pokud bych měl shrnout svá pozorování, je třeba konstatovat, že se hypotéza zcela nepotvrdila.

V prvé řadě jsem zaznamenal, že nelze použít GmbH jako formu společnosti v případě advokátů a notářů, což jsou v Německu stejně jako v ČR koncesované živnosti. Německá úprava je však v případě koncesovaných živností poněkud nekonzistentní, neboť například zubařům umožňuje použít formu GmbH. Pro toto omezení však nespátřuji rozumný důvod, protože německá úprava nevytvořila bariéru, která by znemožnila uvedeným dvěma právníckým profesím založit si obdobu GmbH podle cizího práva, například britského.

Česká právní úprava neposkytuje možnost použití vzorového protokolu, žádného formuláře, vzorových společenských smluv či stanov. Německá úprava na rozdíl od české zachovává povinnost vymezit vnitřní organizaci ve stanovách, které zakladatelé předkládají rejstříkovému soudu nebo notáři. V německém prostředí spatřuji větší tendenci regulovat.

Příkladem budiž nepřijatý návrh formulářových stanov. V této dílčí otázce nemohu najít příliš prostoru pro úvahy *de lege ferenda*, protože k uvedenému pochopitelně neexistuje žádná judikatura ani komentáře. Je podle mého názoru dobře, že česká úprava nezatěžuje zakladatele povinností vytváření stanov a je zcela na nich, zda je zveřejní, či nikoli.

Jak již bylo nastíněno v předchozím textu, německá akademická tradice v oblasti obchodního práva dává přednost spíše volnější úpravě v zákoně a větší dynamičnosti judikatury. V českém prostředí bylo přijetí ZOK a souvisejícího NOZ sice z hlediska „tlusté čáry“ za socialistickým „dědictvím“ nejspíše nutným krokem, avšak zavdalo možná příčinu k určité nejistotě. Považuji tedy za vhodné, aby judikatura v situacích, kdy je to možné, následovala trendy, které již načrtla judikatura k obchodnímu zákoníku, aby byl co možná nejvíce naplněn princip právní jistoty. Nadále by bylo vhodné pokračovat v trendu menší regulativnosti právní úpravy, než obsahuje německá úprava, a snažit se zabránit vytváření nekonzistentních prvků.

Seznam použitých zdrojů a literatury

Monografie, komentáře, sborníky

Komentáře

1. BARTL, Harald a kol. *GmbH-Recht (Heidelberger Kommentar)*. Heidelberg: C. F. Müller, 2013. 1376 s.
2. BĚHOUNEK, Pavel. *Společnost s ručením omezením prakticky včetně účetnictví a daní*. 12. vydání. Olomouc: Anag, 2016. 367 s.
3. BEJČEK, Josef a kol. *Obchodní právo – obecná část. Soutěžní právo*. Praha: C. H. Beck, 2014. 450 s.
4. BĚLOHLÁVEK, Alexander a kol. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2013. 2733 s.
5. ČÁP, Zdeněk a kol. *Zákon o obchodních korporacích. Výklad jednotlivých ustanovení včetně návaznosti na české a evropské předpisy*, 1. vydání. Praha: Linde, 2013. 789 s.
6. ČERNÁ, Stanislava a kol. *Právo obchodních korporací*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015. 640 s.
7. DĚDIČ, Jan. *Obchodní zákoník. Komentář. Díl I*. 1. vydání. Praha: Polygon, 2002. 1303 s.
8. DRES, Franz a kol. *Münchener Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch: BGB Band 1: Allgemeiner Teil §§ 1-240, Allgemeines Persönlichkeitsrecht*. 8. Vydání. Mnichov: C. H. Beck, 2018. 2850 s.
9. DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014. 696 s.
10. FILIP, Václav, FYRBACH, David. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2016. 616 s.
11. GOLOMBEK, André. *Beck'sches Steuer- und Bilanzrechtslexikon*. 40. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 112 s. Dostupné také na <<https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-500-W-BESTLEX-SW-GmbH-Gruendung-GL-C-III>>.
12. HEJDA, Jan. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: ANAG, 2014. 279 s.
13. JOLOWICZ, H. F., NICHOLAS, Berry. *A Historical Introduction to the Study of Roman Law*. 3. aktualizované vydání. Cambridge: Cambridge University Press, 622 s.
14. KAMENÍK, Petr, HRABÁNKOVÁ, Milada, ORLOVÁ, Marie. *Živnostenský zákon. Zákon o živnostenských úřadech. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014. 404 s.

15. LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích – Komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014. 1608 s.
16. LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský zákoník I – Obecná část (§ 1-654). Komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014. 2400 s.
17. LOCHMANNOVÁ, Ludmila. *Základy obchodního práva.* 2. vydání. Ostrava: KEY Publishing, 2011. 310 s.
18. OPPENLÄNDER, Frank, TRÖLITZSCH, Thomas. *Praxishandbuch der GmbH-Geschäftsführung.* 2. vydání. München: C. H. Beck, 2011. 878 s. Dostupné také na <https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-400-W-oppenlaendertroelitzschhdbgmbhgf-NAM E-Dok_1-GL-I>.
19. POKORNÁ, Jarmila a kol. *Obchodní společnosti a družstva.* Praha: C. H. Beck, 2014. 448 s.
20. POKORNÁ, Jarmila VEČERKOVÁ, Eva, PEKÁREK, Milan. *Obchodní korporace a nekalá soutěž.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2015. 636 s.
21. ROZEHNAL, Aleš a kol. *Obchodní právo.* Plzeň: Aleš Čeněk s.r.o., 2014. 720 s.
22. SKŘEJPEK, Michal. *Římské soukromé právo. Systém a instituce.* 2. upravené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk s. r. o., 2011. 350 s.
23. ŠÍNOVÁ, Renáta a kol. *Civilní proces.* Praha: C. H. Beck, 2015. 379 s.
24. ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol. *Zákon o obchodních korporacích.* Praha: C. H. Beck, 2013. 1008 s.
25. ŠVARC, Zbyněk. *Základy obchodního práva.* 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2011. 432 s.
26. TOMSA, Miloš, ŠTENGLOVÁ, Ivana, DĚDIČ, Jan. *Základy obchodního práva. Vysokoškolská učebnice.* Praha: Nakladatelství Leges, s. r. o., 2016. 463 s.
27. ZUKLÍNOVÁ, Michaela. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek II (§ 655 až 975).* Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2014. 752 s.

Odborné články

1. BÖHRINGER, Walter. Notargebühren bei Geschäftsvorgängen einer GmbH. *BWNotZ*, 2014, roč. 2014, č. 165, s. 166 – 177.
2. DOSTÁL, Jiří, FIALA, Petr. *Jednatelé jako kolektivní orgán* [online]. Epravo.cz, 29. srpna 2014 [cit. 30. října 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/jednatele-jako-kolektivni-organ-95020.html>>.
3. DOUŠOVÁ, Jana. *Komentář k NOZ: § 161 - Jednání za právnickou osobu* [online]. Pravniprostor.cz, 26. srpna 2014 [cit. 20. dubna 2017]. Dostupné na <<https://www.prawniprostor.cz/clanky/rekodifikace/komentar-k-noz-161-jednani-za-pravnickou-osobu>>.

4. HENČEKOVÁ, Slavomíra. *K problematice formy plné moci* [online]. Epravo.cz, 9. února 2015 [cit. 13. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/k-problematice-formy-plne-moci-96855.html>>.
5. KAPONIG, André. *Die Gründung einer GmbH – Checkliste aus Praxissicht* [online]. Beck.de, 12. dubna 2017 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <<https://beck-online.beck.de/Bcid/Y-300-Z-BC-B-2017-S-282-N-1>>.
6. KOSAŘ, David, PETROV, Jan. Jak vybrat „případy“ do případové studie a pracovat s nimi v právu: poznatky z výzkumu na pomezí práva a politologie. *Jurisprudence*, 2006, roč. 2006, č. 6, s. 21 – 30.
7. MAYER, Jindřich, TEJKAL, Jan. *Nový zákon o veřejných rejstřících* [online]. Epravo.cz, 17. února 2014 [cit. 30. října 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-verejnych-rejstricich-93518.html>>.
8. MURÁR, Filip. *Kolik stojí založit společnost s ručením omezeným?* [online]. Epravo.cz, 24. listopadu 2006 [cit. 20. dubna 2017]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/kolik-stoji-zalozit-spolecnost-s-rucenim-omezenym-104072.html>>.
9. NEVRKLA, Luboš. *Převod podílu ve společnosti s ručením omezeným po 1. 1. 2014.* [online]. Epravo.cz, 18. února 2014 [cit. 14. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/prevod-podilu-ve-spolecnosti-s-rucenim-omezenym-po-1-1-2014-93665.html>>.
10. NOVOTNÝ, Petr, SALAJKA, Radek. Společenská smlouva u s.r.o. ve světle zákona o obchodních korporacích [online]. Epravo.cz, 27. června 2013 [cit. 13. června 2018]. Dostupné na <<https://www.epravo.cz/top/clanky/spolecenska-smlouva-u-sro-ve-svetle-zakona-o-obchodnich-korporacich-91638.html>>.
11. RÜSSMANN, Helmut. *Gesetzeswidrigkeit* [online]. Hruessmann.jura.uni-sb.de, 12. května 2016 [cit. 16. listopadu 2017]. Dostupné na <<http://ruessmann.jura.uni-sb.de/bvr2006/Vorlesung/gesetzwi.htm>>.
12. VAN TOOR, Dave. Case selection in Comparative Law based on Hofstede's Cultural Psychology Theory. *Law and Method*. 2006, Special Issue – Comparative Law, s. 1 – 15. Dostupné na <<http://www.lawandmethod.nl/tijdschrift/lawandmethod/2017/10/lawandmethod-D-17-00005>>.

Elektronické zdroje

1. GTAI. *Business Registration* [online]. Gtai.de, 12. listopadu 2017 [cit. 20. prosince 2017]. Dostupné na <<https://www.gtai.de/GTAI/Navigation/EN/Invest/Investment-guide/Establishing-a-company/business-registration.html>>.
2. *Obchodní rejstřík* [online]. Obchodnirejstrik.cz, 5. listopadu 2017 [cit. 5. listopadu 2017]. Dostupné na: <<http://obchodnirejstrik.cz>>.
3. Destatis: Statistisches Bundesamt. *Unternehmen melden 2016 Umsätze in Höhe von 6,1 Billionen Euro an* [online]. Destatis.de, 12. ledna 2016 [cit. 18. června 2018]. Dostupné na <<https://www.destatis.de/DE/ZahlenFakten/GesellschaftStaat/OeffentlicheFinanzenSteuern/Steuern/Umsatzsteuer/Umsatzsteuer.html>>.

Dokumenty a právní předpisy

Důvodové zprávy a návrhy zákonů

1. důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (konsolidovaná verze) ze dne 3. února 2012
2. Gesetzentwurf der Bundesregierung Entwurf eines Gesetzes zur Modernisierung des GmbH. Drucksache 16/6140
3. novela občanského zákoníku, sněmovní tisk 642/0

České právní předpisy

1. zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
2. zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
3. zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
4. zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
5. zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Evropské právní předpisy

směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/101/ES ze dne 16. září 2009

Německé právní předpisy

1. Bürgerliches Gesetzbuch (BGB)
2. Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (GmbHG)
3. Gewerbeordnung (GewO)

Judikatura

1. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2014, sp. zn. 29 Cdo 3919/2014
2. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2001, sp. zn. 33 Odo 714/2001
3. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. května 2007, sp. zn. 28 Cdo 1222/2007
4. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. června 2009, sp. zn. 28 Cdo 2716/2008
5. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 5. 2000, sp. zn. 32 Cdo 2644/99
6. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. února 2011, sp. zn. 5 As 87/2009
7. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. ledna 2013, sp. zn. 31 Cdo 1571/2010
8. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. března 2009, sp. zn. 22 Cdo 1545/2009

Abstrakt

Tato práce je zaměřena na proces založení a vzniku společnosti s ručením omezeným v České republice a Německu. Kriticky hodnotí českou právní úpravu po reformě obchodního práva, kterou přinesl zákon o obchodních korporacích. Práce je rozdělena do sedmi částí, přičemž první kapitola se zabývá úvodem do terminologie a druhá je věnována podmínkám pro založení společnosti. Následující kapitola se poté věnuje řízení před rejstříkovým soudem. Čtvrtá a pátá kapitola jsou věnovány zvláštním specifikům při využití notáře místo rejstříkového řízení či zakládání společnosti s ručením omezeným manžely. Předposlední kapitola rozebírá náklady celého postupu. Sedmá kapitola a závěrečná část komparují vnitrostátní úpravu s úpravou německou. Cílem práce je pomocí metody *the most similar cases* dospět k úvahám *de lege ferenda* o založení a vzniku společnosti s ručením omezeným a navrhnout možná budoucí řešení.

Abstract

This thesis is focused on process of formation and incorporation of limited liability companies in Czech Republic and Germany. It critically evaluates Czech legislation following reform of commercial law that has been brought into force by Business Corporations Act. Thesis is divided into seven parts, first part introduces reader with terminology, and second part deals with conditions that have to be met for successful formation of company. Next chapter describes proceeding in front of company registration court. Fourth and fifth chapters are dedicated to specific situations, when the notary is used instead of registration proceeding or when limited liability company is founded by married couple. Penultimate chapter recounts costs of the whole process. Last and final chapter compares domestic legislation with German legislation. The aim of this thesis is to reach *de lege ferenda* conclusions about formation and incorporation of limited liability companies by using *the most similar cases* approach and to propose possible future solutions.

Seznam klíčových slov

Česká republika, Německo, právnické osoby, založení a vznik, jednočlenná společnost, obchodní korporace, společnost s ručením omezeným, nový občanský zákoník, zákon o obchodních korporacích, zákon o veřejných rejstřících, živnostenský zákon, podnikatelské oprávnění, obchodní rejstřík, peněžitý a nepeněžitý vklad, obchodní podíl, zápis notářem, náklady založení, společnosti na klíč.

Keywords

Czech Republic, Germany, legal entities, formation and establishment, single-member company, business corporations, limited liability company, the new Civil Code, Business Corporations Act, Public Register Act, Trade Act, business license, business register, cash contribution, contribution in kind, business share, incorporation by notarial act, costs of formation, ready-made companies.